

REPUBLIKA HRVATSKA
SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
Ž U P A N
KLASA: 550-02/20-04/01
URBROJ: 2176/01-02-20-2
Sisak, 12. veljače 2020.

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
n/r predsjednice Županijske skupštine
gđe IVANKE ROKSANDIĆ, prof.

Na temelju članka 44. Statuta Sisačko-moslavačke županije („Službeni glasnik Sisačko-moslavačke županije“, broj 11/09, 5/10, 2/11, 3/13 i 5/18), župan Sisačko-moslavačke županije 12. veljače 2020. godine utvrdio je Prijedlog Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije 2019.-2023.

Župan Sisačko-moslavačke županije predlaže Županijskoj skupštini Sisačko-moslavačke županije da razmotri Prijedlog Programa i donese Odluku o donošenju Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije 2019.-2023.

Ž U P A N

Ivo Žinić, dipl.ing.arh., v.r.

Na temelju članka 28. Statuta Sisačko-moslavačke županije („Službeni glasnik Sisačko-moslavačke županije“, broj 11/09, 5/10, 2/11, 3/13 i 5/18), Županijska skupština Sisačko-moslavačke županije na __. sjednici održanoj _____ 2020. godine donijela je

ODLUKU

**o donošenju Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije
2019. - 2023.**

I.

Donosi se Program za mlade Sisačko-moslavačke županije 2019. - 2023.

II.

Program za mlade Sisačko-moslavačke županije iz točke I. ove Odluke nalazi se u prilogu ove Odluke kao njezin sastavni dio i objavljuje se na web stranici Sisačko-moslavačke županije www.smz.hr.

III.

Ova Odluka stupa na snagu prvog dana od dana objave u „Službenom glasniku Sisačko-moslavačke županije.

KLASA:
URBROJ:
Sisak,

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA

PREDSJEDNICA
ŽUPANIJSKE SKUPŠTINE

Ivanka Roksandić, prof.

OBRAZLOŽENJE

uz prijedlog Odluke o donošenju Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2019. – 2023.

Program za mlade Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2019. – 2023. usmjeren je ciljnoj skupini mladih od 15 do 30 godina, njihovoj dobrobiti i podizanju razine kvalitete njihovih života.

Sisačko-moslavačka županija u partnerstvu s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje PU Sisak, Agencijom lokalne demokracije Sisak i PRONI Centrom za socijalno podučavanje prijavila je na natječaj Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku u svibnju 2018. godine projekt „U čem je problem 2“ te ostvarila sredstva za financiranje izrade Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije. Provedba projekta trajala je od prosinca 2018. do prosinca 2019. godine te su u navedenom vremenu provedene aktivnosti nužne za kvalitetnu izradu prvog strateškog dokumenta za mlade.

U svrhu izrade Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije formirana je radna skupina od 25 članova predstavnika partnera i suradnika projekta te mladih osoba s područja županije, održan je inicijalni sastanak Radne skupine za izradu Programa za mlade te je od strane te iste radne skupine izrađen prijedlog Programa za mlade. Javno savjetovanje o sadržaju Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije bilo je otvoreno od 24. listopada do 8. studenog 2019. godine.

Program za mlade Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2019. – 2023. navodi pet prioriteta koje je radna skupina prepoznala kao pet najvažnijih područja u životu mladih. Prioriteti su:

1. Prioritet I: Obrazovanje i izobrazba mladih
2. Prioritet II: Informiranje i uključivanje mladih u društvo
3. Prioritet III: Zapošljavanje i poduzetništvo mladih
4. Prioritet IV: Poboljšanje kvalitete života mladih
5. Prioritet V: Socijalna zaštita i zdravlje mladih

Svaki prioritet razrađen je na mjere za koje su određeni ciljevi, nositelji mjere, ciljne skupine i korisnici te mehanizmi provedbe, mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere, razdoblje provedbe i pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere.

Kao podlogu za donošenje Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije korišteni su istraživanje, strukturirani dijalog i konzultacije provedeni u okviru provedbe projekta „U čem je problem? 2“. Prilikom izrade Programa iznad svega se nastojao postići visoki stupanj usklađenosti sa sadržajem i zacrtanim smjerom Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2014. do 2017. i Županijskom razvojnom strategijom Sisačko-moslavačke županije 2017. – 2020.

Cilj Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2019. – 2023. je poboljšanje kvalitete življenja mladih u Sisačko-moslavačkoj županiji kroz sustavan rad na poboljšanju uvjeta za obrazovanje i izobrazbu, zapošljavanje i poduzetništvo, socijalnu zaštitu i zdravlje mladih te kroz informiranje i uključivanje mladih u društvo.

IZVJEŠĆE O PROVEDENOM SAVJETOVANJU SA ZAINTERESIRANOM JAVNOŠĆU

Naziv akta ili dokumenta	Program za mlade Sisačko-moslavačke županije 2019.-2023.
Naziv tijela nadležnog za izradu nacrt/provedbu savjetovanja	SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA
Razlozi za donošenje akta ili dokumenta i ciljevi koji se njime žele postići	<p>Program za mlade Sisačko-moslavačke županije 2019.-2023. strateški je i razvojni dokument čija je provedba usmjerena ciljnoj skupini mladih u dobi od 15 do 30 godina, njihovoj dobrobiti i podizanju razine kvalitete njihovih života. Izradu Programa za mlade pokrenula je Sisačko-moslavačka županija u okviru provedbe projekta „U čem' je problem 2“.</p> <p>Kao podloga za donošenje Programa korišteno je istraživanje, strukturirani dijalog i konzultacije provedeni u okviru provedbe projekta „U čem' je problem?“. Aktivnost izrade Programa odnosno njegovih prioriteta i mjera održana je u razdoblju od 20. do 24. svibnja 2019. godine, a u njoj su sudjelovali članovi Radne skupine za izradu Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije 2019.-2023.</p> <p>Ciljevi Programa planirani su provedbom sljedećih prioriteta: Obrazovanje i izobrazba mladih, Informiranje i uključivanje mladih u društvo, Zapošljavanje i poduzetništvo mladih, Poboljšanje kvalitete života mladih i Socijalna zaštita i zdravlje mladih. Prioritetima su pridružene mjere kojima se navedeni prioriteti planiraju provoditi i ostvariti, a opisi mjera sadrže cilj i obrazloženje, rezultat i razvojni učinak, nositelje mjere, ciljne skupine, korisnike mjera, mehanizam provedbe (metodologiju), moguće izvore financijskih sredstava za provedbu mjere, razdoblje provedbe te pokazatelje za praćenje ostvarenja mjere.</p>
Objava dokumenata za savjetovanje/poveznica	<p>https://smz.hr/otvorena-savjetovanja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prijedlog Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije 2019. – 2023. • Obrazac za sudjelovanja u savjetovanju s javnošću
Razdoblje provedbe savjetovanja	24.10.2019.-8.11.2019.
Predstavnici zainteresirane javnosti koji su dostavili svoje primjedbe	Agencija lokalne demokracije Sisak Karlo Štengl, mag. ing. met; Županijski savjet mladih Sisačko-moslavačke županije
ANALIZA DOSTAVLJENIH PRIMJEDABA: Prihvaćene primjedbe	<p>1. Komentari Agencije lokalne demokracije Sisak odnose se na proširenje pojedinih mjera i/ili njihovu preformulaciju. Komentari su dostavljeni na Mjere:</p> <p>2.2. Poticati i osnaživati participaciju mladih</p>

<p>Primjedbe koje nisu prihvaćene i obrazloženje razloga za neprihvatanje</p>	<p>2.4. Razvoj volonterstva mladih 3.4. Jačanje socijalnih vještina mladih zaposlenika i poslodavaca 4.5. Pобољшanje dostupnosti kulturnih i zabavnih sadržaja kroz centre za mlade te povećanje svijesti o ekološko održivom načinu života 5.2. Prevencija nasilja kod mladih 5.4. Zdravstvena zaštita mladih Komentari odnosno predložene izmjene i/ili nadopune u <u>potpunosti su prihvaćene</u> i usvojene od strane tijela nadležnog za izradu nacrti i provedbu savjetovanja.</p> <p>2. Komentari Karlo Štengl, mag. ing. met; Županijski savjet mladih Sisačko-moslavačke županije</p> <p>a) Prijedlog izmjene imena Visoka poslovna škola libertas u Poslovna škola libertas</p> <p><u>Prijedlog se ne prihvaća</u> jer je navedeni subjekt promijenio naziv u: Libertas Međunarodno sveučilište (https://www.libertas.hr/) pa je s time u skladu izrađen tekst unutar Programa za mlade.</p> <p>b) Prijedlog nadopune prioriteta I. Programa za mlade sisačko-moslavačke županije mjerom 1.6: Mladi i domovinski rat</p> <p><u>Prijedlog se djelomično prihvaća.</u> Naime, odrednicama postupka strateškog planiranja mjere su definirane kao intervencije i aktivnosti u nekom sektoru/području i predstavljaju okvir za pripremu i izradu konkretnih razvojnih projekata/aktivnosti. Mjere proizlaze iz prioriteta i ciljeva te s njima tvore hijerarhijsku strukturu. Mjere predstavljaju daljnju razradu prioriteta odnosno obuhvaćaju niz specifičnih i vrlo konkretnih aktivnosti, projekata i programa čija realizacija doprinosi ostvarenju prioriteta i ciljeva u određenom području. U procesu oblikovanja mjera polazi se od toga da mjera nije projekt već da će se u nekoj kasnijoj fazi pretvoriti u jedan ili više projekata/aktivnosti, da treba direktno voditi ostvarenju prioriteta, a onda i odgovarajućeg cilja te da daje podlogu za identifikaciju, prioritizaciju i selekciju razvojnih projekata.</p> <p>S obzirom na to da se aktivnosti unutar predložene Mjere 1.6. Mladi i Domovinski rat već djelomično provode u sustavu formalnog obrazovanja i nadalje se mogu osmišljavati i provoditi kroz sljedeće prioritete i mjere: P1. Obrazovanje i izobrazba mladih (mjere 1.3. Unaprjeđenje obrazovne infrastrukture i dostupnosti obrazovanja i 1.4. Jačanje neformalne edukacije u obrazovnim ustanovama) i P2. Informiranje i uključivanje mladih u društvo (mjere: 2.1. Unaprijediti kvalitetu rada s mladima, 2.2. Poticati i osnaživati sudjelovanje mladih, 2.3. Dostupnost i kvalitetan prijenos informacija mladima) tijelo nadležno za izradu nacrti i provedbu</p>
---	--

	savjetovanja mišljenja je kako nije potrebno nadopuniti Prioritet 1. mjerom 1.6. Mladi i domovinski rat.
Troškovi provedenog savjetovanja	N/p

SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA

PROGRAM ZA MLADE
SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE
2019. - 2023.

IMPRESSUM

Nakladnik: Sisačko-moslavačka županija
Za nakladnika: Ivo Žinić, župan Sisačko-moslavačke županije
Godina: 2019.

Projekt: "U čem` je problem? 2"

Projekt je financiran uz potporu Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Nositelj projekta: Sisačko-moslavačka županija
Partneri: Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak, PRONI Centar za socijalno podučavanje – ured Sisak, Agencija lokalne demokracije Sisak

Za izradu:

Regionalni koordinator Sisačko-moslavačke županije
i sljedeći članovi Radne skupine za izradu Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije:

Darjan Vlahov, Sisačko-moslavačka županija
Maja Mahmutović, Sisačko-moslavačka županija
Melita Matanović, Sisačko-moslavačka županija
Mario Čelan, Regionalni koordinator Sisačko-moslavačke županije
Igor Kovač, PRONI Centar za socijalno podučavanje, Sisak
Štefica Tominović, Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak
Ivana Tačković Paušek, Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak
Lucija Štefičić, Agencija lokalne demokracije Sisak
Ljiljana Gavranović, Zajednica sportskih udruga i saveza Sisačko-moslavačke županije
Mateja Šimičić, Razvojna agencija grada Novske NORA
Edit Posavec, Grad Petrinja
Bojan Juzbašić, Udruga IKS
Danijel Jukić, Grad Petrinja
Daniel Berdais, Udruga R.O.D.A.
Kristina Sučić, Grad Sisak
Mateo Gregurić, Gradsko društvo Crvenog križa Glina
Bruno Raguž, Savjet mladih Sisačko-moslavačke županije
Matko Kajgana, Savjet mladih grada Siska
Ana Marija Kaurin, Razvojna agencija grada Novske NORA

Lektura: Nerina Sarkotić, prof.

Dizajn i tisak: Goran Jurić Design
Naklada: 50 primjeraka

Sisak, studeni 2019.

Sadržaj

UVOD	3
Nacionalni program za mlade za razdoblje od 2014. do 2017.	4
Demografski trendovi.....	5
Županijska razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije 2017. - 2020.	7
Projekt "U čem' je problem?"	8
1. Prioritet I: Obrazovanje i izobrazba mladih	12
2. Prioritet II: Informiranje i uključivanje mladih u društvo.....	16
3. Prioritet III. Zapošljavanje i poduzetništvo mladih.....	22
4. Prioritet IV: Pобоljšanje kvalitete života mladih	29
5. Prioritet V: Socijalna zaštita i zdravlje mladih.....	34
POPIS TABLICA	40
POPIS GRAFIKONA	40

UVOD

Program za mlade Sisačko-moslavačke županije usmjeren je ciljnoj skupini mladih od 15 do 30 godina, njihovoj dobrobiti i podizanju razine kvalitete njihovih života.

Izradu Programa za mlade potaknula je Sisačko-moslavačka županija u okviru provedbe projekta "U čem' je problem? 2".

Kao podlogu za donošenje Programa korišteni su istraživanje, strukturirani dijalog i konzultacije provedeni u okviru provedbe projekta "U čem' je problem? 2". Aktivnost izrade Programa odnosno njegovih prioriteta i mjera održana je u razdoblju od 20. do 24. svibnja 2019. godine, a u njoj su sudjelovali članovi Radne skupine za izradu Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije 2019. - 2023.

Prilikom izrade Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije 2019. – 2023. iznad svega se nastojao postići visoki stupanj usklađenosti sa sadržajem i zacrtanim smjerom sljedećih relevantnih dokumenata i raspoloživih podataka:

Nacionalni program za mlade za razdoblje od 2014. do 2017.

Nacionalni program za mlade za razdoblje od 2014. do 2017. godine Vlada Republike Hrvatske usvojila je na sjednici održanoj 9. listopada 2014. godine.

Cilj Nacionalnog programa je unaprjeđenje aktivnosti tijela državne uprave i javnih ustanova koje svojim djelokrugom i nadležnostima pridonose zadovoljavanju potreba mladih i podizanju kvalitete njihova života sa svrhom njihove optimalne društvene integracije. U svakom pojedinom području zacrtani su posebni ciljevi koji se žele ostvariti kroz predložene mjere i zadatke, a odnose se na mlade u dobi od 15 do 30 godina.

Nacionalni program sadrži opsežnu analizu stanja mladih u Hrvatskoj, kao i specifične ciljeve za svako područje. Nacionalni program također za svaku pojedinu mjeru definira provedbene zadatke, nositelje i suradnike u provedbi, rokove provedbe, kao i indikatore provedbe.

Sveukupno 7 područja djelovanja sadrže 40 mjera koje obuhvaćaju 118 provedbenih zadataka kako slijedi:

Obrazovanje, profesionalno osposobljavanje i usavršavanje u kontekstu cjeloživotnog učenja

Zapošljavanje i poduzetništvo

Socijalna zaštita i uključivanje

Zdravlje i zdravstvena zaštita

Aktivno sudjelovanje mladih u društvu

Kultura i mladi

Mladi u europskom i globalnom okruženju.

Nacionalni program također definira preporuke jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave za razvijanje lokalnih odnosno područnih (regionalnih) programa za mlade, osiguravanje prostora za provođenje aktivnosti udruga mladih i za mlade, sufinanciranje projekata i programa usmjerenih mladima, posebno Klubova mladih, Informativnih centara za mlade, centara za mlade i dr.

Trenutno je u tijeku osnivanje Radne skupine za izradu Nacionalnog programa za mlade za razdoblje od 2018. do 2021. godine.

Županije, gradovi i općine su pozvani djelovati u partnerstvu s državom i organizacijama civilnog društva u ostvarenju ciljeva i provođenju aktivnosti za dobrobit mladih navedenih Nacionalnim programom za mlade za razdoblje od 2014. do 2017. godine.

Potiču se županije, gradovi i općine da sukladno svojim kapacitetima i mogućnostima pronađu načine za osiguravanje odgovarajućih prostora za provođenje aktivnosti udruga mladih i za mlade, sportskih, kulturnih, obrazovnih i sličnih programa na dobrobit zajednice u kojoj mladi žive.

Županije, gradovi i općine se također pozivaju da iniciraju, podupiru i sukladno svojim mogućnostima sufinanciraju:

- osnivanje i rad udruga mladih i za mlade, inicijativa i neformalnih skupina mladih na svojem području
- udruge mladih i za mlade i inicijative mladih koje svojim djelovanjem potiču sudjelovanje mladih u društvenom odlučivanju te im nude informiranje i obrazovanje u tom području
- uključivanje mladih i njihovih udruga u djelovanje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a osobito uključivanje mladih u donošenje svih odluka koje ih se neposredno tiču
- programe i projekte udruga mladih i za mlade koji pridonose ciljevima Nacionalnog programa za mlade i pojedinog lokalnog i područnog (regionalnog) programa za mlade
- programe i projekte kojima se ostvaruje suradnja s drugim udrugama mladih i za mlade u Hrvatskoj i inozemstvu
- omladinska i studentska informativna i obrazovna glasila na lokalnoj razini
- projekte osnivanja i djelovanja Klubova mladih na lokalnoj razini, Info-centara za mlade na županijskoj i lokalnoj razini i centara za mlade.

Demografski trendovi

Negativni demografski trendovi postaju sve veći ograničavajući faktor gospodarskoga rasta u Hrvatskoj. Oni su prisutni u svim županijama - u nekima su manji, u nekima alarmantni. Prirodni je prirast na nacionalnoj razini negativan od 1998. godine te se kreće rastućim trendom: posebno je visok posljednje tri godine, a u 2017. godini bio je negativno rekordan sa 16,9 tisuća više umrlih od živorođenih.

Prema podacima Hrvatske gospodarske komore (publikacija Demografski podaci po županijama, siječanj 2019.) stanovništvo je sve starije (prosječna starost porasla je u posljednjih deset godina za 2,1 godinu, s 41 godine 2008. na 43,1 godinu 2017. godine) i malobrojnije (broj stanovnika samo se u 2017. godini smanjio za 49,8 tisuća, a u posljednjih

deset godina za 185,2 tisuće). Smanjenje broja stanovnika posljedica je i pojačane ekonomske emigracije koja je od 2009. godine viša od imigracijskih kretanja.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske demografske projekcije predviđaju ne samo nastavak nego i pogoršanje trendova – od 2021. godine u desetogodišnjim je projekcijama stopa pada broja stanovnika dinamičnija pa se tako od 2041. do 2051. godine predviđa najdinamičnije smanjenje stanovništva u odnosu na prethodno desetljeće (za gotovo 8 %).

Gotovo sve su županije u 2017. godini imale manje stanovnika nego deset godina prije, a najveći relativni pad zabilježen je u Sisačko-moslavačkoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji. Tako je u Sisačko-moslavačkoj županiji u razdoblju 2008. - 2017. zabilježen pad od 14,8 % stanovnika.

U svim je županijama 2017. godine ostvaren negativni prirodni prirast (broj umrlih nadvisuje broj živorođenih), od čega u šesnaest njih u svakoj godini u posljednjem desetljeću. U 2017. godini nije bilo niti jedne županije s pozitivnim prirodnim prirastom. Sisačko-moslavačka županija u 2017. godini bilježi negativan prirodni prirast od -1211 stanovnika.

Kao dobar demografski pokazatelj može poslužiti i broj djece upisane u osnovne škole. I ovdje se vidi trend smanjenja te razlike među županijama u posljednjih deset godina. Županije koje imaju rast broja upisane djece u 2017. godini su Grad Zagreb i tri županije iz regije Jadranske Hrvatske (Dubrovačko-neretvanska, Istarska i Primorsko-goranska). Gotovo sve županije (osim spomenutih te preostalih dviju županija iz regije Jadranske Hrvatske koje su imale rast u jednoj godini u spomenutom desetljeću) imaju kontinuirani pad posljednjih deset godina. Stoga i sve županije u 2017. godini imaju manje upisane djece u osnovne škole nego deset godina ranije. Pritom najveći relativni pad imaju slavonske županije, od 24,8 % (Osječko-baranjska) do 29,4 % (Požeško-slavonska). Sisačko-moslavačka županija ima 23,7 % manje upisane djece u osnovne škole 2017. godine.

Primjerice, podaci za područje grada Siska prikazani su u tablici 1.

Tablica 1: Broj djece upisane u osnovne škole na području grada Siska

Školska godina	Broj učenika
2011./2012.	3710
2012./2013.	3587
2013./2014.	3442
2014./2015.	3367
2015./2016.	3233
2016./2017.	3203
2017./2018.	3173

Izvor: DZS, Gradovi u statistici, 2018.

Prema podacima koje je Hrvatska gospodarska komora objavila u publikaciji Demografski podaci po županijama, u posljednje je dvije godine u većini županija zabilježen rekordan negativan migracijski saldo (razlika između broja doseljenih iz inozemstva i odseljenih u inozemstvo). Jedina županija u kojoj je zabilježen pozitivan migracijski saldo u 2017. godini bila je Istarska županija, koja je ujedno i županija s najmanjim emigracijskim pritiskom u posljednjem desetljeću. Najveći emigracijski pritisak u posljednjem desetljeću ima Sisačko-moslavačka županija. Saldo migracija s inozemstvom je -2709, a kumulativno u razdoblju 2008. - 2017. on iznosi -12 952.

Migracijski saldo pojedine županije s drugim županijama pokazuje gravitaciju stanovništva prema Gradu Zagrebu i Zagrebačkoj županiji te trima županijama iz regije Jadranske Hrvatske¹ (Zadarska, Primorsko-goranska i Istarska). S druge strane, najveći negativni saldo imaju slavonske županije te Bjelovarsko-bilogorska i Sisačko-moslavačka županija.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, iz Sisačko-moslavačke županije je tako 2017. godine u druge županije odselilo 887 stanovnika, a kumulativno u razdoblju od 2008. do 2017. godine njih 5948.

U razdoblju od 2011. do 2017. godine s područja grada Petrinje odselilo je 5945 stanovnika, s područja grada Siska 7540, područja grada Kutine njih 3757 te s područja grada Novske 2902 osoba.

Županijska razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije 2017. - 2020.

Županijska razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2017. - 2020. godine kroz strateški okvir s opisom ciljeva, prioriteta i mjera s pokazateljima, poglavljem o politici Županije prema teritorijalnom i urbanom razvoju te mehanizmima provedbe, praćenja i vrednovanja, postavlja osnovne ciljeve svoje politike prema mladima. Na taj način doprinosi stvaranju uvjeta i davanju potpore razvoju i unapređenju kvalitete života i življenja mladih na području Sisačko-moslavačke županije. Nadalje, Županijska razvojna strategija SMŽ u određenim poglavljima usmjerena je na implementaciju „Bijele knjige“ – novih poticaja za europsku mladež (Europske komisije), dok kroz konkretne mjere ima zacrtana suvremena načela politike prema mladima koju su usvojili Ujedinjeni narodi i Vijeće Europe te stvara osnovne pretpostavke za pružanje većeg značaja mladima u društvenim, političkim i gospodarskim područjima.

ŽRS SMŽ 2017. - 2020. veliku važnost pridaje razvoju inovativne i elektroničke proizvodnje potičući provedbu mjera koje omogućuju razvoj industrije, inovacije i suvremene tehnologije, razvoj obrta, poduzetništva i poduzetničke infrastrukture, stvaranju povoljnog financijskog okruženja što je u fokusu današnje i budućih generacija mladih kreativnih i poduzetnih osoba. Mjerama kojima se potiče održiva i ekološka poljoprivreda te razvoj prerađivačkih kapaciteta poljoprivredne proizvodnje, ali i neproizvodne aktivnosti u svrhu povećanja vrijednosti poljoprivrednih proizvoda i prerađevina, stvaraju se uvjeti za ostanak mladih na ruralnim područjima te nastavak poljoprivredne djelatnosti.

Započetim procesom modernizacije strukovnih programa škola u skladu s potrebama tržišta rada, subvencioniranjem i sufinanciranjem troškova za srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje i zacrtanim mjerama iz Strategije želi se spriječiti odljev stručnih i visokoobrazovanih kadrova te poticati visoku razinu inovativnosti mladih.

Značajne aktivnosti vezane uz program za mlade provode se kroz Prioritet br. 6. Razvoj obrazovne infrastrukture temeljene na visokoj tehnologiji, razvoj ljudskih resursa i aktivnog tržišta rada te konkretnih mjera 6.1. Omogućavanje kvalitetnijih uvjeta sustavu odgoja i obrazovanja i mjera te 6.2. Povećanje zapošljivosti kroz promjene u sustavu obrazovanja, koji su prihvaćeni strateškim okvirom Županijske razvojne strategije Sisačko-moslavačke županije za razdoblje od 2017. - 2020. godine.

1

¹ Jadranska Hrvatska je statističko područje Hrvatske koje je u suradnji s Eurostatom odredio Državni zavod za statistiku.

Projekt "U čem' je problem?"

Projekt "U čem' je problem?" proveo je Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak kroz program ERASMUS+, Ključna aktivnost 3: Podrška reformi politike, od 1. veljače 2017. do 31. siječnja 2018. godine. Partneri u projektu bili su Sisačko-moslavačka županija, Vukovarsko-srijemska županija, Agencija lokalne demokracije Sisak, PRONI centar za socijalno podučavanje (Uredi Sisak, Vukovar i Osijek), Hrvatski zavod za zapošljavanje Regionalni ured Osijek i Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Vukovar, a suradnik u projektu bila je Osječko-baranjska županija.

Projekt "U čem' je problem?" proizašao je iz potrebe veće participacije mladih u društvu, odnosno procesu donošenja odluka i kreiranju politika za mlade. Pasivnost mladih u demokratskom životu i na tržištu rada u velikoj je mjeri rezultat nepoticajnog okruženja i nepostojanja uvjeta za osmišljavanje i provedbu aktivnosti usmjerenih na informiranje, obrazovanje, osvještavanje i organiziranje mladih. Potrebno je otvoriti društveni i politički prostor za djelovanje mladih, obrazovati mlade za sudjelovanje u demokratskom društvu te poboljšati suradnju između donositelja odluka, tvoraca politika i skupina kojima su te politike namijenjene. Strateško partnerstvo okupljeno u projektu "U čem' je problem?", a kojeg čine predstavnici javnog i civilnog sektora uvelike je pridonijelo realizaciji postavljenih ciljeva i poboljšanju položaja mladih u društvu.

Za potrebe izrade Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije korištena je Analiza prioriteta za razvoj politika za mlade. Dokument je nastao zajedničkim radom mladih osoba i donositelja odluka u Sisačko-moslavačkoj, Vukovarsko-srijemskoj i Osječko-baranjskoj županiji. Uslijed visoke stope nezaposlenosti mladih i nepovoljnog položaja mladih u spomenutim županijama, mlade se pitalo "U čem' je problem?". To je bila inspiracija za naziv projekta u okviru kojeg je izrađena Analiza, a provedbu istog je omogućila Europska unija kroz program Erasmus+. U okviru Ključne aktivnosti 3 „Podrška reformi politika“ nalazi se podaktivnost „Strukturirani dijalog“, koja je bila savršena prilika za realizaciju projektne ideje u kojoj bi mladi mogli direktno reći donositeljima odluka koji su im problemi i utjecati na stvaranje boljih uvjeta za njihovo življenje. Strukturirani dijalog ima za cilj promicati aktivno sudjelovanje mladih u demokratskom životu i potaknuti raspravu o najvažnijim pitanjima koja se tiču mladih te ostvariti dijalog mladih ljudi i donositelja odluka kako bi se razvile politike za mlade.

U projekt se uključio znatan broj mladih ljudi: 43 mladih je direktno sudjelovalo u izobrazbi o razvoju politika za mlade i strukturiranom dijalogu s donositeljima odluka, dok je 415 mladih izrazilo svoje mišljenje o problemima i prioritetima mladih kroz online konzultacije s mladima. Uz priliku za učenje o politikama za mlade i strukturiranom dijalogu, mladi su razvili svoje vještine izražavanja i argumentiranja mišljenja i ideja, razvili su osjećaj za inicijativu kroz osmišljavanje i predlaganje vlastitih akcija te stekli znanja o metodama analize problema i prioriteta. Rezultati projekta objedinjeni su u „Analizi prioriteta za razvoj politika za mlade“ i uključenim županijama će pridonijeti pri izradi županijskih programa za mlade, kao i pripremi ostalih relevantnih regionalnih politika poput lokalnih i županijskih strategija te akcijskih i operativnih planova.

Mladi s područja Sisačko-moslavačke županije su primjenom spomenute metodologije identificirali brojne probleme od kojih su izabrali tri problema koja su istaknuli kao značajna

i koje žele dalje analizirati:

1. Nedostatak potpore mladim poduzetnicima
2. Iseljavanje mladih
3. Deruralizacija i deagrarizacija

Nedostatak potpore mladim poduzetnicima

Uzroci: manjak edukacija za poduzetnike (nedostatak znanja u pripremi projekta i sl.) i nedostatak stručnih djelatnika za usmjeravanje mladih poduzetnika, nepostojanje poduzetničkih centara na lokalnim razinama gdje će mladi ljudi steći potrebno znanje i iskustvo kako razviti poduzetničku ideju, otvoriti obrt i sl., predrasude prema mladim poduzetnicima i njihovim poduzetničkim idejama, nedovoljna motivacija mladih ljudi za poduzetništvo i inovativnost, mentalitet društva – predrasude starijih ljudi prema mladima (da nemaju dovoljno znanja, iskustva i mudrosti) i neosviještenost starijih ljudi o potencijalima mlađih ljudi, preveliki porezi i državni nameti, nemogućnost mladih za početno financijsko ulaganje, nepovoljan zakonodavni okvir koji prevelikim nametima koči razvoj poduzetništva, gruba i nepovoljna privatizacija kao trend funkcioniranja državnog sustava koji zanemaruje mlade i male poduzetnike te u odnosu na lošu politiku uvoza i izvoza negativno utječe na svijest mladih ljudi o mogućnosti pokretanja vlastitih obrta i otvorenog konkuriranja na domaćem tržištu, prevelika birokracija i administracija (više ljudi obavlja isti posao, predugi procesi ishodovanja potrebne papirologije te predugo čekanje na završetke procesa obrade podataka vezanih uz otvaranje obrta/poduzeća), zastarjelost tehnologije (nedostatna infrastruktura, neopremljenost računalima i ostalom tehnologijom) i neadekvatno korištenje mogućih resora tehnoloških elemenata koji utječu na razvoj poduzetničke atmosfere, nekompetentnost državnih službenika (nedovoljno educirani i informirani).

Posljedice: demotivacija mladih za poduzetničke ideje i pokretanje vlastitih poduzetničkih pothvata, neotvaranje novih radnih mjesta, velika nezaposlenost mladih ljudi, percepcija o pretjeranom i neopravdanom zapošljavanju u javnom sektoru što dovodi do neefikasnosti sustava, slabljenje privatnog sektora, stagnacija razvoja malog i srednjeg poduzetništva, odlazak obrazovanih mladih ljudi.

Iseljavanje mladih:

Uzroci: nezaposlenost, neinformiranost o poduzetničkim poticajima i prilikama, politička nestabilnost, prisutnost mita i korupcije u svim segmentima života, zatvaranje postojećih radnih mjesta, velika konkurencija na tržištu, uvoz jeftinih proizvoda, nepovoljni radni uvjeti (male plaće i sl.), demotivirajuće okruženje, dugogodišnja gospodarska kriza, visoki porezi

Posljedice: odljev mozgova, depopulacija stanovništva, uvoz inozemne radne snage, deruralizacija.

Deruralizacija i deagrarizacija

Uzroci: nedostatak zadruga i njihova opremljenost (usluge najma traktora, dostupnost opreme, okrupnjavanje ponude, lakši otkup), nedovoljna kontrola korištenja poticaja, preveliki porezi, neobrađenost poljoprivrednih površina, premala površina zemljišta - potrebno okrupnjavanje.

Posljedice: starenje stanovništva, odljev mozgova, tehnološka zaostalost, uvoz inozemne radne snage, jeftina radna snaga.

U okviru projekta "U čem' je problem?", Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak proveo je konzultacije s 415 mladih osoba u dobi od 15 do 29 godina u Sisačko-moslavačkoj, Vukovarsko-srijemskoj i Osječko-baranjskoj županiji.

Konzultacije su provedene od 5.5.2017. do 31.8.2017. putem online upitnika s 18 pitanja (<http://bit.ly/2p88g1q>) čije je popunjavanje bilo u potpunosti anonimno i dobrovoljno. Svrha konzultacija s mladima bila je ispitati mišljenja mladih o problemima i izazovima mladih s kojima se susreću u svakodnevnom životu i na tržištu rada te odrediti prioritete za razvoj politika za mlade.

Ispitanici su upitani koji su prema njihovom mišljenju najveći problemi mladih u njihovim županijama.

U nastavku je prikazan redoslijed odgovora prema važnosti (od najvažnijeg prema manje važnom):

1. nezaposlenost mladih
2. iseljavanje mladih u inozemstvo
3. nedovoljna briga društva i države za mlade
4. materijalno-ekonomska nestabilnost mladih
5. nizak životni standard
6. nedostatak podrške za mlade poduzetnike početnike
7. nedostatak prostora za iskazivanje mišljenja mladih
8. nezainteresiranost mladih za društvene probleme
9. nedovoljno razvijene životne i „meke“ vještine
10. deruralizacija

Nastavno na identificirane probleme mladih, određeni su prioriteti za razvoj politika za mlade u Sisačko-moslavačkoj, Vukovarsko-srijemskoj i Osječko-baranjskoj županiji u obliku područja u kojima treba hitno poboljšati uvjete i položaj mladih osoba. To je bilo moguće kroz određivanje najvažnijih problema mladih, što je pomoglo pri određivanju fokusa daljnjeg djelovanja u politikama za mlade odnosno određivanju prioriteta i mjera.

Svi prioriteti i mjere su finalizirani kroz dijalog i zajednički rad mladih i donositelja odluka u projektu "U čem' je problem?" te su isti predstavljeni i komentirani tijekom međužupanijskih sastanaka u Osijeku, Vukovaru i Sisku. Nakon utvrđivanja sličnosti i različitosti u prioritetima mladih u spomenute tri županije, zaključilo se da mladi većinom imaju iste prioritete u sve tri županije što je proporcionalno sličnim društvenim i gospodarskim uvjetima u Sisačko-moslavačkoj, Vukovarsko-srijemskoj i Osječko-baranjskoj županiji.

Prioriteti za razvoj politika za mlade u Sisačko-moslavačkoj županiji prikazani su u tablicama.

**PODRUČJE/PRIORITET I.
OBRAZOVANJE I CJELOŽIVOTNO UČENJE**

PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zastarjeli kurikulum ▶ Nepriznavanje neformalne edukacije ▶ Obrazovanje u RH nije u skladu sa realnim vremenom i potrebama na tržištu rada 	<p>Provesti reformu obrazovanja kako bi se postigao sustav temeljen na stanju u društvu, s pravim omjerom teorije i prakse u obrazovanju te kako bi se premostila zastarjelost aktualnog sustava.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagovarati reformu sustava u skladu s regionalnim potrebama 2. Poticati otvorenost škola prema neformalnom obrazovanju 3. Osigurati logističku i stručnu podršku povećanju udjela praktične nastave 4. Razmjena dobrih praksi na razini HR-EU

**PODRUČJE/PRIORITET II.
AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU**

PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Mladi nisu svjesni svojih prava i mogućnosti ▶ Mladi nisu upoznati s neformalnim obrazovanjem ▶ Nedovoljno razvijene životne vještine mladih ▶ Društvo mlade doživljava više kao problem nego resurs 	<p>Omogućiti mladima veću razinu sudjelovanja u društvenim procesima</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagovarati građanski odgoj kao instrument osvješćivanja i osnaživanja mladih 2. Poticati volontiranje i aktivno građanstvo 3. Jačati sustav informiranja mladih o mogućnostima javnog sudjelovanja 4. Razmjena dobrih praksi na razini HR-EU

PODRUČJE/PRIORITET III. ZAPOŠLJAVANJE		
PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nezaposlenost mladih ▶ Neusklađenost ponude i potražnje na tržištu rada ▶ Pasivnost mladih tražitelja posla ▶ Nedostatak podrške mladim poduzetnicima ▶ Odljev mozgova ▶ Nedovoljno razvijene poduzetničke vještine mladih 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Povećati zapošljivost mladih 2. Poboljšati uvjete za poduzetništvo mladih 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Razvijati inovativne pristupe poduzetništvu mladih 1.2. Educirati mlade o dostupnim digitalnim alatima za poduzetništvo mladih 1.3. Osigurati poticaje za zapošljavanje mladih na regionalnoj/gradskoj razini 1.4. Razvijati vještine mladih za aktivno traženje posla (nuditi usluge) 2.1. Osigurati financijske potpore poduzetnicima/početnicima (mladima) 2.2. Osigurati fiskalne i porezne olakšice za mlade poduzetnike 2.3. Poticati društveno poduzetništvo 2.4. Nuditi edukacije o osnivanju i vođenju poduzeća i ostalim relevantnim znanjima 2.5. Osnivati poduzetničke centre

Program za mlade Sisačko-moslavačke županije 2019. - 2023. usmjeren je na sljedeća **područja** odnosno **prioritete**:

1. Obrazovanje i izobrazba mladih
2. Informiranje i uključivanje mladih u društvo
3. Zapošljavanje i poduzetništvo mladih
4. Poboljšanje kvalitete života mladih
5. Socijalna zaštita i zdravlje.

Navedeni prioriteti su u nastavku teksta pojašnjeni te su im pridružene mjere čijom provedbom su usmjerene aktivnosti, programi i projekti.

1. Prioritet I: Obrazovanje i izobrazba mladih

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine, Sisačko-moslavačka županija je iznad hrvatskog prosjeka po broju stanovnika sa završenom osnovnom školom ili bez osnovne škole. Prema posljednjem popisu stanovništva u tu skupinu pripada 26,6 % stanovništva županije, što je negativan pokazatelj naspram nacionalnog prosjeka od 23 %. Najveći broj stanovništva starog 15 i više godina ima završenu srednju školu te taj udio stanovništva u Sisačko-moslavačkoj

županiji iznosi 51,65 %, dok je prosjek za Republiku Hrvatsku 52 %. Udio visokoobrazovanih u Sisačko-moslavačkoj županiji iznosi svega 10,47 % stanovništva, dok je prosjek za Republiku Hrvatsku 16,4 %.

Na području županije nalazi se 35 osnovnih škola. Grad Sisak osnivač je njih 9, Grad Kutina 5, a Sisačko-moslavačka županija osnivač je 21 osnovne škole. Veliki problem vezano za osnovno školstvo je kontinuirano smanjenje broja djece u gotovo svim JLS, što kao posljedicu ima zatvaranje područnih škola (s 35 na 21 u razdoblju od 1991. godine do danas), čime se djecu iz takvih sredina prisiljava da svakodnevno putuju u druga mjesta kako bi prisustvovali nastavi.

Na području Sisačko-moslavačke županije djeluju sljedeće srednjoškolske obrazovne ustanove: Gimnazija Sisak, Ekonomska škola Sisak, Tehnička škola Sisak, Srednja škola Viktorovac, Industrijsko-obrtnička škola Sisak, Obrtnička škola Sisak, Srednja škola Tina Ujevića Kutina, Tehnička škola Kutina, Srednja škola Novska, Srednja škola Petrinja, Srednja škola Glina, Srednja škola Topusko, Srednja škola Ivana Trnskoga Hrvatska Kostajnica i Srednja strukovna škola Kotva Sisak.

Na području županije postoji jedan učenički dom mješovitog tipa u Kutini.

Visokoškolsko obrazovanje izvode: u Sisku Metalurški fakultet te Fakultet organizacije i informatike Varaždin – Centar Sisak, u Petrinji Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Odsjek u Petrinji i u Kutini Libertas međunarodno sveučilište.

Na području županije nalaze se četiri pučka otvorena učilišta – POU Kotva d.o.o. (Sisak, Petrinja), POU Mencl (Sisak), POU Kutina i POU Novska.

Neusklađenost obrazovne strukture s potrebama gospodarstva i činjenica da obrazovni programi ne prate nove grane i tehnologije koje se razvijaju predstavlja prepreku gospodarskom razvoju županije.

Kako je navedeno u Županijskoj razvojnoj strategiji Sisačko-moslavačke županije 2017. - 2020., opća ocjena stanja na području županije je da nema dovoljno adekvatnih obrazovnih programa niti razvojnih projekata za zadržavanje i zapošljavanje stanovništva na području županije.

Identificirani problemi: zastarjeli kurikulum, nepriznavanje neformalne edukacije te neusklađenost obrazovanja s potrebama tržišta rada i tehnološkim razvojem.

Cilj: provesti reformu obrazovanja kako bi se postigao sustav u skladu s promjenjivim uvjetima tržišta rada s odgovarajućim omjerom teorije i prakse u obrazovanju te kako bi se premostila zastarjelost aktualnog sustava.

Temeljem identificiranih resursa, problema i potreba Radna skupina za izradu Programa za mlade Sisačko-moslavačke županije identificirala je sljedeće mjere: 1.1. Povezivanje obrazovanja s potrebama lokalnog gospodarstva; 1.2. Informiranje mladih i roditelja o izboru zvanja i zanimanja; 1.3. Unaprjeđenje obrazovne infrastrukture i dostupnosti obrazovanja; 1.4. Jačanje neformalne edukacije u obrazovnim ustanovama; 1.5. Potaknuti osnivanje visokoobrazovnih institucija na području Sisačko-moslavačke županije. Svrha je ovih mjera ponajprije usklađivanje sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada, informiranje mladih o potrebama tržišta rada te daljnjim razvoj sustava obrazovanja na području županije.

Opis mjera Prioriteta I. Obrazovanje i izobrazba mladih

Naziv mjere	1.1. Povezivanje obrazovanja s potrebama lokalnog gospodarstva
Cilj i obrazloženje	Obrazovati mlade osobe u skladu s potrebama lokalnog gospodarstva
Rezultat i razvojni učinak	Povećanje kompetencija mladih i njihove zapošljivosti uvođenjem novih kurikuluma
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija, Hrvatska gospodarska komora, učilišta
Ciljne skupine	Poslodavci, srednje škole, visoka učilišta, mladi 15 - 29 godina
Korisnici mjere	Učenici i profesori srednjih škola, studenti, poslodavci
Mehanizam provedbe (metodologija)	Analiza potreba lokalnog gospodarstva (tržišta rada) Iniciranje novih kurikuluma i programa cjeloživotnog obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada Stipendiranje učenika od strane poslodavaca
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Državni proračun, Proračun Sisačko-moslavačke županije, poslodavci, EU fondovi
Razdoblje provedbe	2019. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Provedena analiza potreba Broj novih kurikuluma i programa cjeloživotnog obrazovanja Broj dodijeljenih stipendija od strane poslodavaca

Naziv mjere	1.2. Informiranje mladih i roditelja o izboru zvanja i zanimanja
Cilj i obrazloženje	Povećati razinu informiranosti roditelja i mladih o odabiru zvanja i zanimanja te potrebama tržišta rada provedbom profesionalnog usmjeravanja
Rezultat i razvojni učinak	Mladi osposobljeni i osnaženi za donošenje odluke o odabiru zvanja i zanimanja Povećana informiranost mladih i roditelja o odabiru zvanja i zanimanja Povećana zapošljivosti mladih
Nositelji mjere	Hrvatski zavod za zapošljavanje, obrazovne ustanove, visoka učilišta, učilišta
Ciljne skupine	Mladi u dobi od 14 do 18 godina, roditelji
Korisnici mjere	Učenici, roditelji, poslodavci, škole
Mehanizam provedbe (metodologija)	Informiranje mladih i roditelja o odabiru zvanja i zanimanja Suradnja škola i poslodavaca Izrada priručnika o zvanjima i zanimanjima Organizacija infodana i dana otvorenih vrata škola i poslodavaca
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, gradova, općina, Državni proračun, EU fondovi
Razdoblje provedbe	2019. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj uključenih roditelja u edukacije o izboru zvanja i zanimanja Broj uključenih mladih u edukacije o izboru zvanja i zanimanja Broj provedenih edukacija i radionica Broj izrađenih priručnika o zvanjima i zanimanjima

Broj održanih infodana i dana otvorenih vrata

Naziv mjere	1.3. Unaprjeđenje obrazovne infrastrukture i dostupnosti obrazovanja
Cilj i obrazloženje	Poboljšati opremljenost obrazovnih ustanova kako bi se omogućila modernizacija i informatizacija obrazovnih procesa. Izgradnjom učeničkog/studentškog doma i organizacijom prijevoza omogućiti jednaku dostupnost obrazovanja.
Rezultat i razvojni učinak	Obnovljeni i opremljeni postojeći školski objekti Nabavljena nova suvremena nastavna oprema Organiziran prijevoz učenika srednjih škola Izgrađen učenički/studentški dom
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija, srednje škole, visoka učilišta, jedinice lokalne samouprave
Ciljne skupine	Učenici, srednje škole, visoka učilišta
Korisnici mjere	Nastavnici i učenici srednjih škola, studenti
Mehanizam provedbe (metodologija)	Analiza potreba škola za obnavljanjem i opremanjem postojećih školskih objekata Ispitivanje potreba za nabavom nove suvremene nastavne opreme Utvrđivanje broja učenika kojima je potreban organizirani prijevoz Izrada projekta za izgradnju učeničkog/studentškog doma
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Državni proračun, Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi
Razdoblje provedbe	2020. – 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj obnovljenih i opremljenih školskih objekata Iznos sredstava uloženi u nabavu nove suvremene nastavne opreme Broj učenika korisnika organiziranog školskog prijevoza Broj izgrađenih učeničkih/studentških doma

Naziv mjere	1.4. Jačanje neformalne edukacije u obrazovnim ustanovama
Cilj i obrazloženje	Poticati uvođenje programa neformalne edukacije s ciljem pripremanja mladih osoba za svakodnevni život
Rezultat i razvojni učinak	Jačanje vještina i samostalnosti mladih za snalaženje u svakodnevnim životnim situacijama
Nositelji mjere	Uvođenje programa neformalne edukacije u škole Sisačko-moslavačka županija, javne ustanove, udruge civilnog društva
Ciljne skupine	Udruge, nastavnici srednjih škola
Korisnici mjere	Učenici srednjih škola
Mehanizam provedbe (metodologija)	Analiza potreba učenika za programe neformalne edukacije Edukacija učitelja i profesora o neformalnim metodama rada s mladima Definiranje kriterija za oblike neformalne edukacije Javni pozivi za održavanje programa neformalne edukacije

Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, EU fondovi
Razdoblje provedbe	2019. – 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Provedena analiza potreba učenika Broj uključenih učitelja i profesora u edukacije o neformalnim metodama rada s mladima Broj provedenih programa neformalne edukacije u školama Broj uključenih učenika u programe neformalne edukacije
Naziv mjere	1.5. Potaknuti osnivanje visokoobrazovnih institucija na području SMŽ
Cilj i obrazloženje	Predložiti osnivanje novih studija s ciljem zadržavanja mladih na području SMŽ i privlačenja studenata iz drugih regija
Rezultat i razvojni učinak	Smanjenje broja mladih koji odlaze na studij izvan SMŽ Povećan broj studenata iz drugih regija Osnovani novi studiji
Nositelji mjere	Ministarstvo znanosti i obrazovanja, SMŽ, visoka učilišta, učilišta
Ciljne skupine	Učenici srednjih škola, nezaposleni mladi
Korisnici mjere	Studenti
Mehanizam provedbe (metodologija)	Ispitivanje interesa mladih i potreba tržišta rada Iniciranje osnivanja novih studija Izgradnja studentskog doma/kampus
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Državni proračun, Proračun Sisačko-moslavačke županije, EU fondovi
Razdoblje provedbe	2020. – 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Provedena anketa interesa mladih i potreba tržišta rada Broj osnovanih novih studija Izgrađen studentski dom/kampus

2. Prioritet II: Informiranje i uključivanje mladih u društvo

Aktivan i utjecajan sektor organizacija mladih u pravilu se pokazuje kao važan čimbenik razvoja, posebno na lokalnoj i regionalnoj razini. Velik broj potreba mladih ljudi zadovoljava se upravo na razini njihovih lokalnih i regionalnih zajednica te čak niti najbolja politika za mlade na nacionalnoj razini ne može riješiti izazove koji prirodno pripadaju lokalnoj i regionalnoj razini vlasti. Upravo je to razlog zbog kojeg obje dosadašnje nacionalne strategije za mlade u RH donose preporuke o donošenju lokalnih i županijskih programa za mlade koji će nadopunjavati njegovo djelovanje kroz mjere i aktivnosti koje uvažavaju lokalne potrebe i specifičnosti. Osim toga, sektor mladih te općenito organizacije civilnog društva koje se bave mladima vrlo često stvaraju kulturni, politički, obrazovni i ekonomski sadržaj koji podiže kvalitetu života mladih ljudi u toj zajednici.

Iz perspektive područja volontiranja i aktivnog građanstva, prema indeksu civilnog društva od CIVICUS – svjetskog saveza za sudjelovanje građana, samo 17 % građana Hrvatske je uključeno u organizacije civilnog društva, dok manje od 7 % građana sudjeluje u ikakvom neplaćenom radu, a oko 1/5 hrvatskih građana se smatra socijalno isključenima ili u riziku od socijalne isključenosti. Samo 5 % osoba je sudjelovalo u humanitarnom/volonterskom radu ili su u tijelima humanitarnih/volonterskih organizacija.

Istraživanje Instituta za društvena istraživanja iz 2013.godine pokazuje kako je tek 6,9 % mladih imalo iskustvo volontiranja u organizacijama civilnog društva.

Na području Sisačko-moslavačke županije djeluju ukupno 1682 udruge (podaci preuzeti iz Registra udruga, udruge registrirane u SMŽ) odnosno u području djelovanja "Kultura i umjetnost" njih ukupno 353, "Ljudska prava" 165, "Međunarodna suradnja" 126, "Obrazovanje, znanost i istraživanje" 184, "Socijalna djelatnost" 234, "Sport" 460 te "Ostala područja djelovanja" njih 16. Popis djelatnosti se odnosi na udruge koje mogu imati postavljene ciljeve te aktivnosti usmjerene isključivo mladima ili svojom misijom obuhvaćaju mlade kao korisnike.

Udruge mladih i za mlade predstavljaju jedinstven oblik samostalnog i aktivnog djelovanja mladih na unaprjeđivanju stanja u društvu, što je posebno važno u tranzicijskim društvima koje obilježavaju socijalna apatija, pojačana emigracija i burna transformacija institucija i društvenih procesa. Iako su često na margini društvenih zbivanja, kroz organizacije civilnoga društva mladi mogu uspješno sudjelovati u javnom životu. Među ostalim, mladi se tako uče demokratskom i tolerantnom ponašanju te uspješno razvijaju socijalne vještine potrebne za napredno djelovanje prema ostvarenju i zadovoljavanju svojih potreba.

Većina organizacija koje se bave radom s mladima u Sisačko-moslavačkoj županiji, nalazi se u stalnoj tranziciji i izmjeni aktivnih članova koji su sudjelovali u kreiranju sadržaja i općenito u vođenju istih. Novi članovi i korisnici koji dolaze na njihova mjesta često ne posjeduju potrebna znanja kako bi kvalitetno mogli pružiti i organizirati sadržaje za mlade. Također, postoji veliki problem pasivnosti mladih koji ne nalaze shodno biti aktivni u zajednici i doprinosti općem dobru. Često unutar samih organizacija civilnoga društva izostaju kontinuirana i planirana potpora i vođenje volontera bez kojeg njihov angažman nije strukturiran i stoga se često ne doživljava kao važan.

Prema podacima istraživanja koje je proveo PRONI Centar za socijalno podučavanje u okviru projekta "Zajedno aktivni-ZA", financiranog sredstvima programa ERASMUS+ (Ključna aktivnost 3), u razdoblju od 1.7.2016. do 30.6.2017. te istraživanja koje je proveo HZZ-Područni ured Sisak u okviru projekta "U čem' je problem?" financiranog sredstvima programa ERASMUS+ (Ključna aktivnost 3), u razdoblju od 1.2.2017. do 31.1.2018. zbog razvijenog nepovjerenja prema institucijama i pojedinim organizacijama koje rade s mladima i za mlade, mladi ljudi ne koriste mogućnosti i programe koji su osmišljeni za njih. Suočeni s teškim stanjem u zajednici, ekonomskom krizom, financijskim nedaćama koje su zahvatile našu zemlju, mladi u našoj regiji razvili su apatijski način odbacivanja i ravnodušnosti prema svemu što im život donosi, a posebice prema programima koji su osmišljeni od strane institucija i organizacija za rad s mladima.

Identificirani problemi: mladi nisu svjesni svojih prava i mogućnosti, mladi nisu upoznati s neformalnim obrazovanjem, nedovoljno razvijene životne vještine mladih, društvo mlade doživljava više kao problem nego kao resurs.

Cilj: omogućiti mladima veću razinu sudjelovanja u društvenim procesima.

Na temelju identificiranih problema, potreba i resursa Radna skupina izradila je sljedeće mjere: 2.1. Unaprijediti kvalitetu rada s mladima, 2.2. Poticati i osnaživati participaciju mladih, 2.3. Dostupnost i kvalitetan prijenos informacija mladima, 2.4. Razvoj volonterstva mladih i 2.5. Jačanje kapaciteta i uloge savjeta mladih. Svrha je navedenih mjera povećati sudjelovanje mladih, ojačati postojeće oblike sudjelovanja i informirati mlade o mogućnostima uključivanja.

Opis mjera Prioriteta II. Informiranje i uključivanje mladih u društvo

Naziv mjere	2.1. Unaprijediti kvalitetu rada s mladima
Cilj i obrazloženje	Ojačati kapacitete organizacija za mlade
Rezultat i razvojni učinak	Povećana znanja i vještine stručnjaka za rad s mladima Povećani kapaciteti organizacija za mlade Povećan opseg aktivnosti za mlade Povećan broj mladih uključenih u programe i aktivnosti organizacija za mlade
Nositelji mjere	Udruge (organizacije za mlade) s područja Sisačko-moslavačke županije, savjet mladih
Ciljne skupine	Organizacije za mlade, stručnjaci za rad s mladima, savjet mladih
Korisnici mjere	Organizacije za mlade, mladi, savjet mladih
Mehanizam provedbe (metodologija)	Osmišljavanje programa za povećanje znanja i vještina za rad s mladima Trening trenera za rad s mladima i uključivanje mladih u društvo Prijenos i razmjena iskustava između organizacija za mlade Edukacije i radionice za povećanje vještina i znanja za rad s mladima i uključivanje mladih u društvo Potpora radu novoosnovanih centara za mlade Objava javnih natječaja za osnivanje savjeta mladih Osnivanje savjeta mladih Suradnja savjeta mladih Suradnja civilnog, privatnog i javnog sektora.
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Državni proračun, Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi, privatni sektor (natječaji za donacije)
Razdoblje provedbe	
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj educiranih stručnjaka za mlade (predstavnik organizacija za mlade – zaposlenici, volonteri, vanjski suradnici, članovi) Broj osmišljenih programa za povećanje znanja i vještina za rad s mladima Broj organizacija za mlade koje su sudjelovale u edukacijama i radionicama za povećanje znanja i vještina za rad s mladima i uključivanje mladih u društvo Broj održanih treninga trenera Broj mladih koji su se uključili u aktivnosti i sadržaje organizacija

za mlade
Broj novoosnovanih savjeta mladih

Naziv mjere	2.2. Poticati i osnaživati sudjelovanje mladih
Cilj i obrazloženje	Motivirati i osnažiti mlade za uključivanje u društvene, javne i političke aktivnosti te aktivno građanstvo
Rezultat i razvojni učinak	Povećana participacija mladih u društvu i razvoj povjerenja u institucije
Nositelji mjere	Jedinice lokalne i regionalne samouprave, udruge, volonterski centri, razvojne agencije, savjeti mladih
Ciljne skupine	Mladi u dobi od 15 do 29 godina
Korisnici mjere	Udruge, mladi, lokalna zajednica, savjeti mladih
Mehanizam provedbe (metodologija)	Kampanje za mlade o mogućnostima uključivanja u društvo, volontiranju te aktivnom građanstvu Fokus grupe s mladima Strukturirani dijalog između mladih i donositelja odluka Edukacije mladih o politikama za mlade i ostalim javnim politikama Razvoj politika za mlade Osmišljavanje i organizacija aktivnosti za mlade
Mogući izvori finansijskih sredstava za provedbu mjere	Državni proračun, Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi, Programi Unije, privatni sektor (natječaji za donacije)
Razdoblje provedbe	
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj mladih kandidata na izbornim listama Broj mladih osoba uključenih u edukacije i razvoj politika za mlade i ostale javne politike Broj mladih osoba uključenih u dijalog s donositeljima odluka Broj organizacija za mlade Broj provedenih kampanja za mlade o mogućnostima uključivanja u društvo, volontiranju te aktivnom građanstvu Broj održanih fokus grupa s mladima Broj provedenih projekata i programa strukturiranog dijaloga između mladih i donositelja odluka
Naziv mjere	2.3. Dostupnost i kvalitetan prijenos informacija mladima
Cilj i obrazloženje	Stvaranje preduvjeta za dostupnost i kvalitetan prijenos informacija mladima i informiranost mladih
Rezultat i razvojni učinak	Veća pokrivenost internetom Povećana razina svijesti roditelja i mladih o odgovornom ponašanju na internetu Bolja informiranost mladih
Nositelji mjere	Udruge, javne ustanove, savjet mladih, razvojne agencije, jedinice lokalne i regionalne samouprave
Ciljne skupine	Mladi u dobi 13 - 29 godina
Korisnici mjere	Mladi, roditelji, škole
Mehanizam provedbe (metodologija)	Edukacija roditelja i mladih o odgovornom ponašanju na internetu Razvoj internetskih platformi i aplikacija u svrhu učenja mladih o

	<p>odgovornom ponašanju na internetu</p> <p>Razvoj internetskih kanala za pružanje prilagođenih i nepristranih informacija za mlade</p> <p>Uspostava <i>share pointova</i> u srednjim školama (točka za dijeljenje – internetska platforma za dijeljenje sadržaja)</p> <p>Provedba istraživanja i analiza o vrstama sadržaja zanimljive mladima, nasilju na internetu, ugrožavanju sigurnosti mladih na internetu i sl.</p> <p>Edukacija pružatelja informacija za mlade o kvalitetnom prijenosu relevantnih informacija za mlade (analitika ciljane/dobne skupine, odabir odgovarajućih kanala za prijenos informacija i sl.)</p> <p>Osiguravanje širokopojasnog interneta</p> <p>Informativne radionice za mlade organizirane u ruralnim područjima</p>
<p>Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere</p> <p>Razdoblje provedbe</p> <p>Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere</p>	<p>Državni proračun, Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi, Programi unije, privatni sektor (natječaji za donacije)</p> <p>Broj edukacija roditelja i mladih o odgovornom ponašanju na internetu</p> <p>Broj roditelja i mladih uključenih u edukacije</p> <p>Broj internetskih platformi, aplikacija, internetskih kanala i <i>share pointova</i> u svrhu učenja mladih o odgovornom ponašanju na internetu</p> <p>Broj edukacija pružatelja informacija za mlade o kvalitetnom prijenosu relevantnih informacija za mlade (analitika ciljane/dobne skupine, odabir odgovarajućih kanala za prijenos informacija i sl.)</p> <p>Broj gradova i općina koje su osigurale širokopojasni internet</p> <p>Broj informativnih radionica za mlade organizirane u ruralnim područjima</p> <p>Broj provedenih istraživanja i analiza o vrstama sadržaja zanimljive mladima, nasilju na internetu, ugrožavanju sigurnosti mladih na internetu i sl.</p>
<p>Naziv mjere</p> <p>Cilj i obrazloženje</p> <p>Rezultat i razvojni učinak</p> <p>Nositelji mjere</p>	<p>2.4. Razvoj volonterstva mladih</p> <p>Poticati osnivanje i održivost volonterskih centara i povećanje broja mladih uključenih u volontiranje</p> <p>Ojačani volonterski kapaciteti</p> <p>Osnovani volonterski centri</p> <p>Provedene kampanje</p> <p>Podignuta svijest o važnosti volontiranja i vrednovanja volonterstva</p> <p>Povećan broj mladih uključenih u volonterske aktivnosti</p> <p>Usvojene volonterske politike</p> <p>Osigurana sredstva za potrebe održivosti volonterskih centara</p> <p>Sisačko-moslavačka županija, jedinice lokalne samouprave, javne ustanove, udruge, volonterski centri, odgojno-obrazovne ustanove,</p>

Ciljne skupine	agencije Udruge, mladi, volonterski centri, jedinice lokalne samouprave, odgojnoobrazovne ustanove
Korisnici mjere	Lokalna zajednica
Mehanizam provedbe (metodologija)	Poticanje kreiranja i usvajanja volonterskih politika u jedinicama lokalne samouprave Osigurati namjenska sredstva u lokalnim proračunima za potrebe financiranja/ sufinanciranja programa održivosti udruga mladih i za mlade te volonterskog centra Provoditi edukaciju, osigurati resurse (materijalne i ljudske) u svrhu razvoja udruga mladih i za mlade, uključujući i klubove mladih, info centre, centre za mlade i sl. te volonterskog centra i udruga koje se bave razvojem volonterstva Osnivati školske volonterske klubove Provoditi informativne kampanje/promocije Sufinancirati rad/programe i projekte udruga koje promiču volonterstvo u zajednici Provoditi edukacije za volontere i organizatore volontiranja sukladno Zakonu o volonterstvu Podizati svijest kod poslodavaca o važnosti vrednovanja volonterskog angažmana u svrhu lakšeg uključivanja volontera u tržište rada Poticati razmjenu volontera i iskustava u volontiranju
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi
Razdoblje provedbe	2020. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj aktivnih volonterskih centara Broj novoosnovanih volonterskih centara Broj novoosnovanih školskih volonterskih klubova Broj aktivnih školskih volonterskih klubova Broj gradova i općina koje su usvojile volonterske politike Broj održanih radionica o organiziranju volontiranja Broj održanih volonterskih akcija Broj provedenih promotivnih kampanja i projekata o važnosti priznavanja i vrednovanja volonterstva kod poslodavaca Broj novih mladih volontera Broj objavljenih natječaja za financiranje projekata i programa za poticanje volonterstva
Naziv mjere	2.5. Jačanje kapaciteta i uloge savjeta mladih
Cilj i obrazloženje	Povećati informiranost o zadacima i ulozi savjeta mladih unutar jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave Educirati članove savjeta mladih o njihovoj ulozi Educirati predstavnike jedinica lokalne samouprave o radu savjeta mladih i mogućnostima suradnje

Rezultat i razvojni učinak	Educirati donositelje odluka Jača uloga savjeta mladih unutar struktura jedinica lokalne samouprave Veći utjecaj na donositelje odluka
Nositelji mjere	Jedinice lokalne samouprave, savjeti mladih, Udruga gradova, županijski Ured za mlade (u osnivanju)
Ciljne skupine	Savjeti mladih, donositelji odluka, zaposleni u jedinicama lokalne samouprave
Korisnici mjere	Mladi i lokalna zajednica
Mehanizam provedbe (metodologija)	Informativne aktivnosti za buduće članove savjeta mladih Edukacije članova savjeta mladih putem osmišljenih programa o njihovoj ulozi Edukacije predstavnika jedinica lokalne samouprave i donositelja odluka Nadzor nad radom savjeta mladih od strane jedinica lokalne samouprave i Ureda za mlade
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave
Razdoblje provedbe	2019. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj održanih informativnih aktivnosti Broj educiranih članova savjeta mladih Broj educiranih predstavnika JL(R)S i donositelja odluka Broj izdanih preporuka i odluka savjeta mladih

3. Prioritet III. Zapošljavanje i poduzetništvo mladih

Hrvatska je članica EU koja ima jednu od najviših stopa nezaposlenosti mladih osoba (15 - 29 godina), a s druge strane, jedan od najkraćih radnih vjekova stanovništva. U Hrvatskoj obrazovni sustav ne proizvodi radnu snagu dovoljno kompatibilnu s potrebama tržišta rada kako u srednjoškolskom obrazovanju tako i u sferi visokog obrazovanja.

Činjenica je da na području Sisačko-moslavačke županije nije dovoljno razvijen sustav informiranja o mogućnostima samozapošljavanja i poticanja poduzetništva. Još uvijek su mladima najveće prepreke administracija, česte promjene propisa, zakonskih i podzakonskih akata, nedostatak logističke podrške mladim poduzetnicima te kompliciranost u financijsko-knjigovodstvenom sustavu.

Prosječan broj nezaposlenih mladih osoba promatrano u šestogodišnjem razdoblju od 2013. do 2018. godine sa stanjem 31. prosinca tekuće godine, bilježi konstantno smanjenje broja nezaposlenih mladih osoba što je prikazano u tablici broj 2.

Tablica 2: Nezaposlene osobe prema dobi i spolu u Sisačko-moslavačkoj županiji, stanje za godine 2013. - 2018. na dan 31. prosinca svake te godine

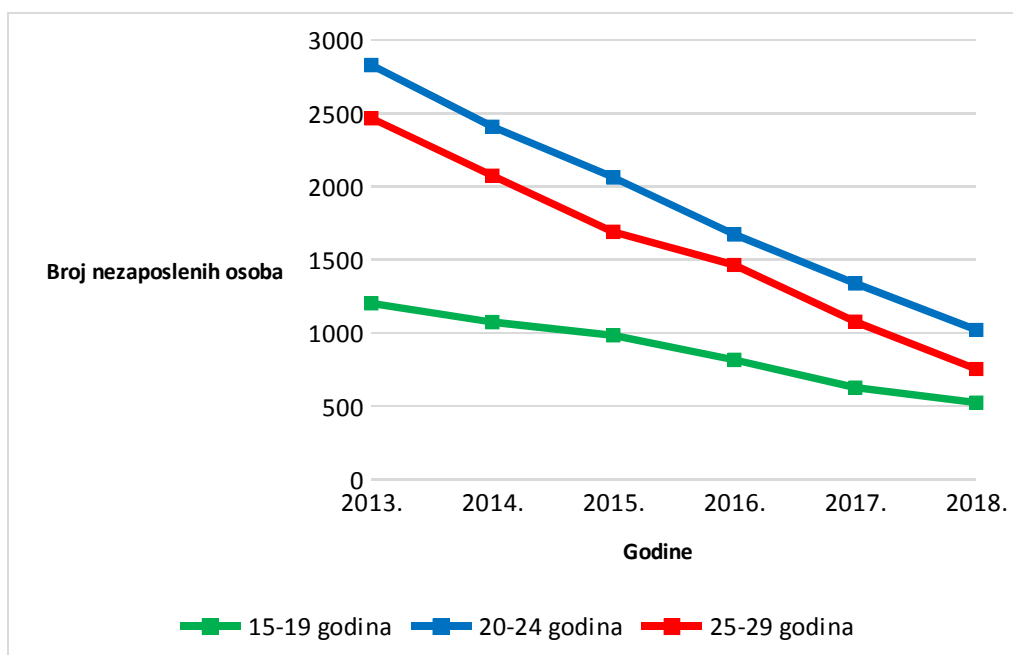
Nezaposlene osobe prema dobi i spolu					
Županija	Godina	UKUPNO	15 - 19 godina	20 - 24 godine	25 - 29 godina

		Ukupno	Ž	M	Ukupno	Ž	M	Ukupno	Ž	M	Ukupno	Ž	M
Sisačko-moslavačka	2013.	21 010	11 278	9732	1202	546	656	2829	1322	1507	2466	1325	1141
	2014.	19 640	10 601	9039	1074	457	617	2408	1177	1231	2074	1137	937
	2015.	17 599	9703	7896	983	424	559	2062	1057	1005	1690	976	714
	2016.	15 553	8797	6756	816	386	430	1673	851	822	1464	864	600
	2017.	12 430	7216	5214	627	298	329	1338	704	634	1077	653	424
	2018.	9521	5522	3999	524	276	248	1021	578	443	754	470	284

Izvor: HZZ PU Sisak i PU Kutina, 2019.

Što se tiče kretanja nezaposlenih mladih osoba prema dobi (15 - 29 godina) vidljivo je da je najveći broj nezaposlenih mladih osoba u dobnoj skupini od 20 do 24 godine života. Kretanje broja nezaposlenih mladih osoba do 29 godina života prikazan je u grafikonu broj 1 za razdoblje od 2013. do 2018. godine na području Sisačko-moslavačke županije.

Grafikon 1: Kretanje nezaposlenih osoba prema dobi (15-29 godina) u razdoblju od 2013. do 2018. godine na području SMŽ

Izvor: HZZ PU Sisak i PU Kutina, 2019.

U Sisačko-moslavačkoj županiji je visoka stopa nezaposlenih mladih osoba. U ukupnoj nezaposlenosti udio mladih je vrlo visok što je prikazano u Tablici broj 3, prema dobi za razdoblje od 2013. do 2018. godine. Iz tablice je vidljivo da je udio nezaposlenih mladih prema dobi u odnosu na ukupan broj nezaposlenih najveći u razredbenoj grupi od 15 do 24 godine starosti u svim godinama promatranog razdoblja.

Tablica 3: Udio nezaposlenih mladih prema dobi (15 - 19, 20 - 24, 25 - 29, 15 - 24 i 15 - 29 godina) u razdoblju od 2013. do 2018. godine na području SMŽ

	Udio nezaposlenih mladih prema dobi u odnosu na ukupan broj nezaposlenih (%)

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
	.	.	.	.	.	.
Nezaposleno mladih 15 - 19	5,50	5,04	5,25	5,59	5,47	5,72
Nezaposleno mladih 20 - 24	10,7 2	10,7 6	10,7 6	11,7 2	12,2 6	13,4 7
Nezaposleno mladih 25 - 29	7,92	8,66	9,41	9,60	10,5 6	11,7 4
Nezaposleno mladih 15 - 24	16,2 3	15,8 1	16,0 0	17,3 0	17,7 3	19,1 9
Nezaposleno mladih 15 - 29	24,1 5	24,4 7	25,4 2	26,9 0	28,2 9	30,9 2

Izvor: HZZ PU Sisak i PU Kutina, 2019.

Mjere u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje su potpore za zapošljavanje i usavršavanje usklađene sa Zakonom o državnim potporama (NN 47/14, 69/17), a u 2019. godini provodit će se devet (9) mjera aktivne politike zapošljavanja temeljem Smjernica politike državnih potpora za razdoblje 2017. - 2019. godine i to kako slijedi: potpore za zapošljavanje, potpore za usavršavanje, potpore za samozapošljavanje, obrazovanje nezaposlenih, osposobljavanje na radnom mjestu, mjere za stjecanje prvog radnog iskustva/pripravništva, javni rad, potpore za očuvanje radnih mjesta, stalni sezonac.

HZZ Područni ured Sisak i Kutina nastavljaju provedbu aktivne politike zapošljavanja koja je usmjerena ka: potporama za samozapošljavanje, sufinanciranju samozapošljavanja, potporama za zapošljavanje, obrazovanju nezaposlenih, javnim radovima, stručnom osposobljavanju za rad, a u 2018. godini mjerom desetljeće za Rome. Sukladno nacionalnom programu za Rome u Sisačko-moslavačkoj županiji su se provodile i mjere pripreme za zapošljavanje kao i sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba romske nacionalnosti. Tom mjerom je u 2018. godini obuhvaćeno 29 mladih osoba romske nacionalne manjine iz evidencije nezaposlenih osoba, što je vidljivo u tablici broj 4.

Tablica 4: Broj mladih novouključenih osoba prema dobi u Mjere aktivne politike zapošljavanja u SMŽ u 2017. i 2018. godini

2017. godina				
Mjere aktivne politike zapošljavanja	15 - 19 godina	20 - 24 godine	25 - 29 godina	Ukupno
Potpore za samozapošljavanje	1	10	22	33
Sufinanciranje samozapošljavanja osoba romske nacionalne manjine				0
Sufinanciranje samozapošljavanja		1	2	3
Potpore za samozapošljavanje	1	9	20	30
Potpore za zapošljavanje	34	48	44	126
Obrazovanje nezaposlenih	15	40	22	77
Javni radovi	21	53	42	116
Stručno osposobljavanje za rad	63	109	81	253
Ukupno	134	260	211	605

2018. godina				
Potpore za samozapošljavanje	8	36	58	102
Sufinanciranje samozapošljavanja		0	0	0
Desetljeće za Rome	9	16	4	29
Javni radovi	4	17	13	34
Obrazovanje nezaposlenih	56	89	60	205
Potpore za očuvanje radnih mjesta				0
Potpore za zapošljavanje	50	122	47	219
Stručno osposobljavanje za rad	50	65	44	159
Projekti	9	19	12	40
Ukupno	186	364	238	788

Izvor: HZZ PU Sisak i PU Kutina, 2019.

U strukturi novouključenih korisnika mjera u 2017. i 2018. godini u gornjoj tablici vidljivo je da je u 2017. godini najviše mladih osoba koristilo potporu stručno osposobljavanje za rad i to u razredbenoj skupini od 20 do 24 godine starosti, dok je u istoj razredbenoj skupini u 2018. godini najviše korištena potpora za zapošljavanje.

Važan gospodarski i društveni problem kod populacije mladih je nezaposlenost. Nažalost, na području Sisačko-moslavačke županije nije razvijen proces umrežavanja mladih i potencijalnih poslodavaca što bi uvelike pridonijelo stjecanju novih znanja i vještina pogotovo specijaliziranih u pojedinim sektorima prema potrebama lokalnih tvrtki. Činjenica je da nije dovoljno razvijen sustav informiranja o mogućnostima i mjerama samozapošljavanja i poticanja poduzetništva. Potrebno je cjelovito informiranje i edukacija mladih o osnovnim koracima poduzetništva još u srednjoj školi te potaknuti mlade na razvoj vlastitih poduzetničkih ideja.

Mladima je potrebno omogućiti dovoljno sezonskog, povremenog i privremenog zapošljavanja kako bi mogli steći dovoljno znanja koje bi u budućnosti mogli primijeniti tijekom zamjena stalnih zaposlenika (rodiljni dopust, godišnji odmor itd.).

Problemi:

Nezaposlenost mladih, neusklađenost ponude i potražnje na tržištu rada, nedostatak podrške mladim poduzetnicima, odljev mozgova, nedovoljno razvijene poduzetničke vještine mladih.

Ciljevi:

1. Povećati zapošljivost mladih
2. Poboljšati uvjete za poduzetništvo mladih

Sukladno identificiranim problemima, potrebama i interesima Radna skupina je izradila sljedeće mjere: 3.1. Informiranje i izobrazba o mogućnostima zapošljavanja te poduzetništva mladih, 3.2. Poticanje poduzetništva mladih, 3.3. Potpora u financiranju mladih poduzetnika, 3.4. Jačanje socijalnih vještina mladih zaposlenika i poslodavaca i 3.5. Promocija poduzetništva mladih.

Opis mjera Prioriteta III. Zapošljavanje i poduzetništvo mladih

Naziv mjere	3.1. Informiranje i izobrazba o mogućnostima zapošljavanja te poduzetništva mladih
Cilj i obrazloženje	Jačanje postojećih i uvođenje novih oblika informiranja i izobrazbe mladih i poslodavaca o mogućnostima zapošljavanja i poduzetništvu mladih, karijerno usmjeravanje mladih
Rezultat i razvojni učinak	Povećanje broja postojećih oblika informiranja mladih i osuvremenjivanje Povećanje broja aktivnosti izobrazbe mladih o poduzetništvu Smanjenje broja nezaposlenih mladih
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija, Hrvatski zavod za zapošljavanje, jedinice lokalne samouprave, obrazovne ustanove, Hrvatska gospodarska komora, razvojne agencije, lokalni mediji
Ciljne skupine	Mladi (zaposleni i nezaposleni), poslodavci
Korisnici mjere	Mladi (zaposleni i nezaposleni), poslodavci
Mehanizam provedbe (metodologija)	Info točke za nezaposlene i poslodavce, izrada internetske stranice koja obuhvaća sve mjere namijenjene zapošljavanju i samozapošljavanju koju bi administrirali Uredi za mlade i Centri za mlade (Mjera 4.1.) Edukacija o traženju i zadržavanju posla Karijerno savjetovanje i usmjeravanje
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi, donacije
Razdoblje provedbe	2020. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj informativnih aktivnosti Broj korisnika aktivnosti informiranja Broj aktivnosti izobrazbe Broj polaznika aktivnosti izobrazbe Broj novozaposlenih mladih Broj novih poslovnih subjekata
Naziv mjere	3.2. Poticanje poduzetništva mladih
Cilj i obrazloženje	Stvaranje infrastrukturnih preuvjeta za razvoj poduzetništva mladih odnosno za pokretanje vlastitog poslovanja
Rezultat i razvojni učinak	Povećan broj mladih poduzetnika Povećan broj potpornih institucija za mlade poduzetnike Povećan broj radnih mjesta Povećana zaposlenost mladih
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatska gospodarska komora, razvojne agencije
Ciljne skupine	Nezaposleni mladi
Korisnici mjere	Mladi poduzetnici, jedinice lokalne samouprave, postojeći mladi poduzetnici, ostali gospodarstvenici
Mehanizam provedbe	Osnivanje poduzetničkih centara i inkubatora

(metodologija)	Planiranje uvjeta i kriterija poslovanja unutar poduzetničkih centara i inkubatora Poticanje mladih poduzetnika na korištenje poduzetničkih centara i inkubatora Savjetodavna i operativna podrška prilikom pokretanja i uspostave vlastitog poslovanja od strane Poduzetničkih potpornih institucija (priprema poslovnih i financijskih planova, strategija razvoja poslovanja, ugovaranje financijskih potpora, knjigovodstvena podrška, poslovno savjetovanje, edukacije, informiranje o novim mogućim izvorima financiranja te podrška u apliciranju i provedbi i sl.)
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere Razdoblje provedbe Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Državni proračun, Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi, investicije drugih poduzetnika 2020. - 2023. Broj mladih poduzetnika (do 29 godina) Broj potpornih institucija za mlade poduzetnike Broj novoosnovanih radnih mjesta Broj zaposlenih mladih Broj korisnika poduzetničkih centara i inkubatora Broj potpora koje su ugovorili mladi poduzetnici (lokalne, županijske, nacionalne potpore i potpore EU fondova)

Naziv mjere	3.3. Potpora u financiranju mladih poduzetnika
Cilj i obrazloženje	Pružanje financijske podrške u pokretanju i proširenju vlastitog poslovanja za mlade
Rezultat i razvojni učinak	Povećanje potpora mladim poduzetnicima na razini županije i gradova, povećanje broja mladih poduzetnika, povećanje zaposlenosti mladih
Nositelji mjere	Županija, gradovi, općine
Ciljne skupine	Potencijalni i postojeći mladi poduzetnici
Korisnici mjere	Potencijalni i postojeći mladi poduzetnici
Mehanizam provedbe (metodologija)	Izrada programa dodjele potpora mladim poduzetnicima u skladu s prioritetima razvoja Sisačko-moslavačke županije (financijska potpora za sredstva koju ne pružaju druge institucije i projekti) Javni poziv s kriterijima Informiranje o dostupnim potporama i pomoć u postupku prijave te provedbe (provoditelj Poduzetničke Potporne Institucije), stvaranje povjerenja u poduzetničke potporne institucije Praćenje dodjele i korištenja financijskih potpora
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere Razdoblje provedbe Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi, ostali gospodarstvenici 2020. - 2023. Broj iskorištenih financijskih potpora Broj uključenih lokalnih samouprava Broj mladih poduzetnika (novoosnovanih i proširenih poslovnih subjekata)

Broj zaposlenih mladih

Naziv mjere	3.4. Jačanje socijalnih vještina mladih zaposlenika i poslodavaca
Cilj i obrazloženje	Poboljšanje međuljudskih odnosa na radnom mjestu s ciljem povećanja motivacije, zadovoljstva i produktivnosti Povećanje svijesti o važnosti kontinuiranog ulaganja u vlastite poslovne i osobne kompetencije zbog prilagođavanja promjenjivom tržištu rada
Rezultat i razvojni učinak	Poboljšanje odnosa zaposlenik – poslodavac, zaposlenik – zaposlenik Povećana svijest o važnosti cjeloživotnog učenja zaposlenika i poslodavaca Povećana konkurentnost radnika na tržištu rada Povećanje zadovoljstva i produktivnosti zaposlenika i poslodavaca
Nositelji mjere	Poduzetničke potporne institucije, organizacije civilnog društva
Ciljne skupine	Poslodavci, radnici i tražitelji posla
Korisnici mjere	Poslodavci, radnici i tražitelji posla
Mehanizam provedbe (metodologija)	Analiza trenutnog stanja zadovoljstva na radnom mjestu (anketa, intervju i sl.) Provedba edukacije osoba koje će provoditi edukacije za korisnike mjere (suradnja s poduzetničkim potpornim institucijama) Edukacija, radionice i savjetovanja s ciljanom skupinom (važnost cjeloživotnog učenja, razvoj socijalnih i demokratskih vještina) Krajnja evaluacija provedenih aktivnosti
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi, donacije, ulaganje gospodarstvenika
Razdoblje provedbe	2020. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Rezultati anketa Povećanje zadovoljstva ciljane skupine Povećanje produktivnosti (intervju s poslodavcem)
Naziv mjere	3.5. Promocija poduzetništva mladih
Cilj i obrazloženje	Stvaranje pozitivne poduzetničke klime/Popularizacija poduzetništva i poticanje mladih na korištenje programa za mlade poduzetnike (samozapošljavanje) Povećanje svijesti o važnosti brendiranja i marketinga za uspješno poslovanje
Rezultat i razvojni učinak	Povećanje broja mladih poduzetnika Zapošljavanje mladih Kreiranje novih kanala promocije
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija, lokalni mediji, razvojne agencije
Ciljne skupine	Budući i postojeći mladi poduzetnici
Korisnici mjere	Budući i postojeći mladi poduzetnici, lokalna zajednica
Mehanizam provedbe (metodologija)	Formiranje novih i inovativnih kanala promocije Promocija primjera dobre prakse i uspješnih poslovnih ideja Kampanja o važnosti brendiranja i marketinga

Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi, donacije, ulaganje gospodarstvenika
Razdoblje provedbe	2020. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj novih kanala promocije i promotivnih sadržaja (emisije, spotovi, video spotovi, društvene mreže) Broj promoviranih primjera dobre prakse Povećanje broja mladih poduzetnika Povećanje broja samozapošljavanja

4. Prioritet IV: Poboljšanje kvalitete života mladih

Ovim prioritetom obuhvaćeni su brojni problemi i potrebe mladih Sisačko-moslavačke županije koje se odnose na kvalitetu života odnosno stanovanje, prometnu povezanost, brigu o djeci, potrebe u kulturi, sportu itd.

Ponajprije, razvidna je potreba za institucionalnom podrškom radu s mladima i za mlade te je Sisačko-moslavačka županija započela s pripremama za osnivanjem županijskog Ureda za mlade u kojem će djelovati multidisciplinarni tim stručnjaka iz svih relevantnih institucija.

Osim rada s mladima i za mlade potrebni su dodatni naponi i koordinacija svih dionika u pripremi i provedbi mjera demografske politike. Sisačko-moslavačka županija, gradovi i općine svojim proračunskim sredstvima osiguravaju financijsku potporu za novorođenu djecu, odnosno obiteljima s troje i više djece te na taj način potiču demografsku obnovu i povećanje stope nataliteta. Unatoč tome, stopa nataliteta i dalje opada. Programi predškolskih ustanova (primjerice, njihovo radno vrijeme) još uvijek nisu u potpunosti prilagođeni potrebama mladih obitelji te su nužne prilagodbe koje će dovesti do povećane kvalitete života.

Značajan je broj mladih koji zbog nezaposlenosti ili nedostatnih osobnih prihoda žive u zajedničkim kućanstvima sa svojim roditeljima ili drugim srodnicima i u podstanarstvu. Subvencionirani krediti mjera su u sklopu koje država, odnosno Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, pomaže pri otplati stambenog kredita kod kupnje stana ili kuće odnosno pri otplati kredita za izgradnju kuće. Potrebno je dodatno olakšati rješavanje stambenog pitanja mladim obiteljima koje ispunjavaju uvjete za dodjelu subvencija kredita za kupnju stana ili kuće.

Sljedeći problem koji dodatno umanjuje kvalitetu života mladih u Sisačko-moslavačkoj županiji je nedostatna prometna povezanost ruralnih područja. Između jedinica lokalne samouprave u županiji javni prijevoz nije dovoljno razvijen zbog malog broja putnika čime je i mladima s ruralnih područja onemogućeno sudjelovanje u sadržajima koje pružaju ostala područja. S ciljem povezivanja naselja, unutar gradova je započela izgradnja i/ili označavanje biciklističkih staza te je prisutna i sve veća potreba za proširenjem mreže izvan gradova i njihovo međusobno povezivanje.

Na području Sisačko-moslavačke županije djeluje više različitih ustanova u kulturi koje doprinose razvitku i unaprjeđenju kulture, kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, kulturnih

djelatnosti, kulturnog života te osiguravaju uvjete za obavljanje i razvitak različitih djelatnosti kulture, a naročito knjižničarske, arhivske, kazališne, glazbene, muzejske i galerijske. To su domovi kulture, pučka učilišta, narodne i gradske knjižnice, muzeji, arhivi i galerije. Djelatnost domova kulture je raznolika i kreće se od scenske, glazbene, filmske, galerijske, obrazovne i knjižničarske pa do nakladničke djelatnosti.

Sportske aktivnosti na području Sisačko-moslavačke županije odvijaju se kroz različite oblike kao što su djelovanje šest Zajednica sportskih udruga na razini gradova, jedna Zajednica sportskih udruga na razini općine, Zajednica sportskih udruga i saveza Sisačko-moslavačke županije, deset sportskih saveza, tri Školska sportska saveza na razini gradova i jedan Školski sportski savez SMŽ. Približno 10 000 sportaša i oko 5000 učenika uključeno je u školska sportska natjecanja i programe Školskog sportskog saveza SMŽ.

Najzastupljenije sportske grane u županiji su nogomet, rukomet, košarka, odbojka, hrvanje, karate i plivanje. Na području županije djeluje i više sportskih saveza: Kick boxing savez, Kuglački savez, Košarkaški savez, Nogometni savez, Odbojkaški savez, Rukometni savez, Savez hrvatskih športova, Savez športske rekreacije "Šport za sve", Streličarski savez, Streljački savez, Šahovski savez i Športsko-ribolovni savez.

Školski sportski savez Sisačko-moslavačke županije djeluje u cilju poticanja i promicanja tjelesnih i aktivnosti djece i mladih kako bi se postigli zdrav tjelesni razvoj, razvoj natjecateljskog duha, korisno provođenje slobodnog vremena i alternativa nepoželjnim porocima. Okuplja niz školskih sportskih društava osnovnih škola i školskih sportskih društava srednjih škola te ima gotovo 6000 registriranih učenika sportaša koji treniraju i natječu se u više sportskih grana na međuškolskoj, županijskoj, regionalnoj i državnoj razini. Na području županije postoji tridesetak školskih i gradskih dvorana, 10 stadiona, nekoliko otvorenih i jedan zatvoreni bazen, klizalište te desetak teniskih terena.

Ponuda sportskih sadržaja djelomično udovoljava suvremenim potrebama i vrlo je neujednačeno raspoređena u ukupnom županijskom prostoru. Stanje mnogih sportskih građevina je loše i potrebno im je uređenje ili sanacija, kao i odgovarajuća oprema. Budući planovi izgradnje odnosno preuređenja postojećih građevina usmjereni su na sportske dvorane u osnovnim i srednjim školama te nedostatak objekata za održavanje sportskih priredbi kao i za razvoj vrhunskog sporta (primjerice plivanje, rukomet, košarka, atletika i dr.).

S ciljem poboljšanja kvalitete života mladih na području županije predložene su sljedeće mjere: 4.1. Osnivanje županijskog Ureda za mlade, 4.2. Poboljšanje uvjeta života mladih 4.2. a) Stambena politika za mlade, 4.2. b) Egzistencijalna sigurnost i poboljšanje skrbi o djeci 4.3. Školski sport, 4.4. Sportske i rekreativne aktivnosti mladih, 4.5. Poboljšanje dostupnosti kulturnih i zabavnih sadržaja kroz centre za mlade te povećanje svijesti o ekološki održivom načinu života i 4.6. Bolja prometna povezanost ruralnih područja.

Opis mjera Prioriteta IV: Poboljšanje kvalitete života mladih

Naziv mjere	4.1. Osnivanje županijskog Ureda za mlade
Svrha	Unaprjeđenje dostupnosti informacija, savjeta, pomoći i osmišljavanje aktivnosti
Cilj i obrazloženje	Institucionalna potpora radu s mladima. Koordinacija osnivanja i rada centara za mlade u jedinicama lokalne samouprave. Dostupnost sadržaja i informacija na području cijele Sisačko-

Rezultat i razvojni učinak	moslavačke županije. Uspostavljena institucionalna podrška za rad s mladima te potrebe mladih.
Nositelji mjere	Razvoj civilnog društva. Sisačko-moslavačka županija, Radna skupina za izradu i provedbu programa za mlade, Jedinice lokalne samouprave, Organizacije civilnog društva
Ciljne skupine	Mladi u dobi od 14 do 29 godina
Korisnici mjere	Roditelji, lokalne zajednice, Sisačko-moslavačka županija
Mehanizam provedbe (metodologija)	Osnivanje ureda za mlade u sklopu Sisačko-moslavačke županije (dvoje zaposlenih, predstavnici radne skupine) Županijski ured osniva i koordinira rad centara za mlade u suradnji s jedinicama lokalne samouprave i sektorom civilnog društva u postojećim prostorima Pružanje informacija, pomoći i osmišljavanje aktivnosti i druženja mladih u jedinicama lokalne samouprave od strane centra za mlade
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi, pokrovitelji
Razdoblje provedbe	2019. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Osnovan Ured za mlade SMŽ Broj osnovanih centara Broj korisnika u pojedinom centru Broj provedenih aktivnosti u svakom centru
Naziv mjere	4.2. Poboljšanje uvjeta života mladih
	4.2. a) Stambena politika za mlade
	4.2. b) Egzistencijalna sigurnost i poboljšana skrb o djeci
Svrha	Poboljšavanje uvjeta života mladih kako bi se zadržali u svojim sredinama
Cilj i obrazloženje	Zadržavanje mladih u njihovim lokalnim sredinama, doseljavanje mladih u lokalne sredine
Rezultat i razvojni učinak	Manje iseljavanje mladih Demografska obnova
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija, jedinice lokalne samouprave, dječji vrtići, osnovne škole, poslodavci
Ciljne skupine	Mladi u dobi od 18 do 29 godina
Korisnici mjere	Lokalne sredine, gospodarstvo, djeca
Mehanizam provedbe (metodologija)	a) Sufinanciranje stambenih kredita i najma stanova za mlade Povlašteni najam u stanovima jedinica lokalne i regionalne samouprave Povlašteni najam stanova za mlade s deficitarnim zanimanjima Komunalne olakšice za mlade koji zasnuju obitelj na području lokalne sredine b) Izrada preporuka za poslodavce – anketa iz mjere 3.4. Prilagođavanje radnog vremena vrtića i produženog boravka u školama radnom vremenu mladih roditelja Dodatno sufinanciranje vrtića za mlade roditelje Povećanje naknada za svako novorođeno dijete
Mogući izvori	Proračuni jedinica lokalne samouprave, Proračun Sisačko-moslavačke

financijskih sredstava za provedbu mjere	županije, EU fondovi
Razdoblje provedbe	2021. – 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Smanjeno iseljavanje Doseljavanje mladih Broj novorođene djece Broj djece korisnika vrtića u produženom radnom vremenu Broj djece u produženom boravku u školi
Naziv mjere	4.3. Školski sport
Svrha	Unaprijediti kvalitetu života djece i mladih i razviti svijest o potrebi bavljenja tjelesnim aktivnostima
Cilj i obrazloženje	Povećanje tjelesne aktivnosti djece i mladih
Rezultat i razvojni učinak	Uvedeni novi sadržaji za kvalitetno provođenje slobodnog vremena djece i mladih Smanjenje zdravstvenih poteškoća djece i mladih Razvoj školskog sporta Prevenција ovisnosti
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija, Školski sportski savez SMŽ, osnovne i srednje škole, jedinice lokalne samouprave
Ciljne skupine	Djeca i mladi u dobi od 14 do 19 godina
Korisnici mjere	Roditelji, škole, sustav zdravstva
Mehanizam provedbe (metodologija)	Jačanje ljudskih kapaciteta (zapošljavanje kineziologa) Nabava potrebne opreme Osiguravanje termina u školskim sportskim dvoranama Informiranje o programu
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, Središnji državni ured za šport, EU fondovi
Razdoblje provedbe	2020. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj uključenih škola Broj zaposlenih kineziologa Broj korisnika
Naziv mjere	4.4. Sportske i rekreativne aktivnosti mladih
Svrha	Razvoj kulture bavljenja sportom
Cilj i obrazloženje	Povećanje aktivnosti mladih u sportskim klubovima i rekreativnim udrugama
Rezultat i razvojni učinak	Razvoj klupskog sporta Povećanje interesa za sportsku rekreaciju
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija, jedinice lokalne samouprave, Zajednica sportskih udruga i saveza SMŽ, zajednice sportskih udruga u gradovima i općinama, Savez sportske rekreacije „Sport za sve“ SMŽ
Ciljne skupine	Mladi u dobi od 19 do 29 godina
Korisnici mjere	Sportske udruge
Mehanizam provedbe (metodologija)	Školovanje stručnih osoba Održavanje sportske infrastrukture

Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Obnova sportske infrastrukture Nabava sportskih rekvizita i opreme Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave za sufinanciranje redovnih aktivnosti, Programi Hrvatskog olimpijskog odbora, EU fondovi 2019. - 2023.
Razdoblje provedbe	2019. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj stručno osposobljenih osoba Broj nabavljenih rekvizita i opreme Broj obnovljenih sportskih objekata

Naziv mjere	4.5. Poboljšanje dostupnosti kulturnih i zabavnih sadržaja kroz centre za mlade te povećanje svijesti o održivom razvoju
Svrha	Podizanje kvalitete života kroz povećanu dostupnost kulturnih sadržaja i provođenje aktivnosti koje doprinose ostvarenjima Globalnih ciljeva održivog razvoja ²
Cilj i obrazloženje	Omogućiti dostupnost filmskih, kazališnih i književnih sadržaja mladima u sredinama u kojima ne postoji organiziran takav program jer ne postoje kino dvorana, kazalište ili knjižnica Obrazovanje i uključivanje mladih u aktivnosti koje doprinose održivom razvoju
Rezultat i razvojni učinak	Dostupniji kulturni i zabavni sadržaji Razvijanje interesa mladih za kulturne sadržaje Razvoj zajednice u skladu s ciljevima održivog razvoja
Nositelji mjere	Centri za mlade u lokalnim sredinama iz mjere 4.1.

2

¹ Koncept održivog razvoja podrazumijeva proces postizanja ravnoteže između gospodarskih, socijalnih i okolišnih zahtjeva kako bi se osiguralo "zadovoljavanje potreba sadašnje generacije bez ugrožavanja mogućnosti budućih generacija da zadovolje svoje potrebe". Izvor: Novi izazovi – Globalni ciljevi održivog razvoja do 2030. U svrhu iskorjenjivanja siromaštva, smanjivanja nejednakosti, zaštite planete i osiguravanja napretka za sve, na 69. sjednici Opće skupštine UN-a 2015. godine, usvojeno je 17 Globalnih ciljeva održivog razvoja (Sustainable Development Goals – SDGs), sa 169 specifičnih podciljeva, u okviru dokumenta Izvor: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova. U siječnju 2018. godine Vlada RH je usvojila o osnivanju Nacionalnog vijeća za održivi razvoj, čiji je zadatak praćenje i koordinacija provedbe Globalnih ciljeva održivog razvoja. 17 Globalnih ciljeva održivog razvoja su: 1. Iskorijeniti sve oblike siromaštva svuda u svijetu, 2. Iskorijeniti glad, postići sigurnost hrane i poboljšanu ishranu te promicati održivu poljoprivredu, 3. Osigurati zdrav život i promicati blagostanje za ljude svih generacija, 4. Osigurati uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje te promicati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve, 5. Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojčice, 6. Osigurati pristup pitkoj vodi za sve, održivo upravljati vodama te osigurati higijenske uvjete za sve, 7. Osigurati pristup pouzdanoj, održivoj i suvremenoj energiji po pristupačnim cijenama za sve, 8. Promicati kontinuiran, uključiv i održiv gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojanstven rad za sve, 9. Izgraditi prilagodljivu infrastrukturu, promicati uključivu i održivu industrijalizaciju i poticati inovativnost, 10. Smanjiti nejednakosti unutar i između država, 11. Učiniti gradove i naselja uključivim, sigurnim, prilagodljivim i održivim, 12. Osigurati održive oblike potrošnje i proizvodnje, 13. Poduzeti hitna djelovanja u borbi protiv klimatskih promjena i njihovih posljedica, 14. Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održiv razvoj, 15. Očuvati, ponovno uspostaviti i promicati održivo korištenje kopnenih ekosustava, održivo upravljati šumama, suzbiti dezertifikaciju, zaustaviti degradaciju tla te spriječiti uništavanje biološke raznolikosti, 16. Promicati, u svrhe održivog razvoja, miroljubiva i uključiva društva, osigurati pristup pravosuđu za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama i 17. Ojačati načine provedbe te učvrstiti globalno partnerstvo za održivi razvoj.

	Sisačko-moslavačka županija Jedinice lokalne samouprave Udruge civilnog društva Mladi u dobi od 14 do 29 godina.
Ciljne skupine	
Korisnici mjere	Centri za kulturu, gradske knjižnice, udruge civilnog društva, gradski muzeji
Mehanizam provedbe (metodologija)	Postojeći kulturni sadržaj iz gradskih središta učiniti dostupnim mladima u ruralnim sredinama na način da se omogući prezentiranje istih u njihovim sredinama Organizacija književnih večeri, glazbenih slušaonica, izložbi, plesnih večeri Organizacija radionica sukladno interesima mladih u pojedinoj sredini Edukacija o održivom razvoju Poticanje i organizacija akcija koje doprinose održivom razvoju Sisačko-moslavačke županije
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi, donatori
Razdoblje provedbe	2020. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj održanih kulturnih sadržaja Broj održanih kulturno-umjetničkih radionica Broj korisnika koji su stekli neke nove vještine Broj provedenih edukacija i aktivnosti iz područja održivog razvoja Broj korisnika
Naziv mjere	4.6. Bolja prometna povezanost ruralnih područja
Svrha	Poboljšanje kvalitete života mladih u ruralnim područjima
Cilj i obrazloženje	Omogućiti prometnu povezanost koja bi doprinijela dostupnosti sadržaja i aktivnosti za mlade
Rezultat i razvojni učinak	Bolja prometna povezanost mladih u cijeloj županiji. Povećana uključenost mladih u sadržaje i aktivnosti koje se provode u lokalnim i drugim sredinama
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija, jedinice lokalne samouprave, organizacije civilnog društva
Ciljne skupine	Mladi u dobi od 14 do 29 godina
Korisnici mjere	Roditelji, gospodarstvo, lokalne zajednice
Mehanizam provedbe (metodologija)	Sufinanciranje neprofitabilnih prometnih pravaca ili autoprijevoznicima ili privatnim prijevoznicima Nabavka voznog parka za lokalne sredine koji bi bio u funkciji prijevoza za potrebe mladih (kombi vozila, motocikli, bicikli).
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave za sufinanciranje prijevoza, EU fondovi za nabavku voznog parka.
Razdoblje provedbe	2021. – 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj uključenih prijevoznika Broj sufinanciranih linija Broj nabavljenih vozila Broj korisnika

5. Prioritet V: Socijalna zaštita i zdravlje mladih

Socijalna politika Sisačko-moslavačke županije provodi se kroz četiri osnovna područja socijalne skrbi: suzbijanje siromaštva i socijalne isključivosti; skrb o starijim osobama; zaštita obitelji, djece i mladeži te socijalno uključivanje osoba s invaliditetom.

U županiji postoji dovoljan broj javnih zdravstvenih ustanova, no zdravstvena infrastruktura i opremljenost zdravstvenih ustanova ne zadovoljavaju u potpunosti potrebe stanovništva županije, posebice mladih. Bolnica u Sisku, a naročito Lječilište u Topuskom, pretrpjele su i ratna razaranja. Potrebna su znatna ulaganja u saniranje i modernizaciju objekata. Također, sve institucije zdravstvene zaštite se nalaze u većim gradovima te zdravstvene usluge nisu jednako dostupne svom stanovništvu. Konkretno, stanovništvo u udaljenijim i teže dostupnim ruralnim krajevima nema istu kvalitetu usluge kao u urbanim središtima, niti je dovoljno dobro prometno povezano s njima.

Potrebe za zdravstvenim i socijalnim uslugama svakodnevno rastu zbog migracija mlađeg, radno sposobnog stanovništva u gradove, iseljavanja i starenja stanovništva odnosno ostajanja starog i nemoćnog stanovništva u seoskim domaćinstvima.

Na području Sisačko-moslavačke županije određeni su brojni zdravstveni prioriteti, među ostalim promicanje pravilne prehrane, tjelesne aktivnosti, nepušenja, smanjenja tjelesne težine i antistresnih programa, informiranje i edukacija, povezivanje udruga koje se bave promocijom zdravlja i prevencijom bolesti u cilju povećanja učinkovitosti i racionalnog korištenja postojećih resursa, unaprjeđenje zdravlja mladih, aktivnosti i programi unaprjeđenja spolnog i reproduktivnog zdravlja, mentalnog zdravlja i rada na prevenciji ovisnosti te jačanje svijesti o važnosti brige za vlastito zdravlje.

Prema podacima Zavoda za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije u 2015. godini radilo je 5 timova školske medicine. Prema nalazima sistematskih pregleda učenika V. razreda osnovne škole 9 % učenika je pretilo a 3 % je pothranjeno, a 12 % učenika VIII. razreda je pretilo i 4 % je pothranjeno.

Pri Zavodu za javno zdravstvo Sisačko-moslavačke županije djeluje Odsjek za mentalno zdravlje, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika unutar Službe za školsku i adolescentsku medicinu. Odsjek je organiziran kroz rad pet ambulanti: Sisak, Kutina, Novska, Topusko i Glina.

Opis mjera Prioriteta V. Socijalna zaštita i zdravlje mladih

Naziv mjere	5.1. Zdrava prehrana za mlade
Svrha	Povećanje svijesti mladih o važnosti pravilne prehrane u svrhu poboljšanja tjelesnog i mentalnog zdravlja te prevencije pretilosti
Cilj i obrazloženje	Povećati broj educiranih mladih ljudi o pravilnom i zdravom načinu prehrane, uvođenjem edukativnih radionica u sklopu formalnog i neformalnog obrazovanja
Rezultat i razvojni učinak	Izrada i provedba anketnih upitnika među mladima o važnosti zdrave prehrane i korištenju zdravih namjernica u sklopu svakodnevne prehrane Angažiranje educiranih predavača za provođenje edukativnih

	<p>radionica o zdravoj prehrani</p> <p>Uvođenje edukativnih radionica u sve srednje škole na području Sisačko-moslavačke županije</p> <p>Provođenje edukativnih radionica u sklopu redovnih aktivnosti organizacija civilnih društava i organizacija koje provode neformalno obrazovanje</p> <p>Educiranje mladih i prijenos stečenih znanja i iskustva od strane mladih svojim vršnjacima, ali i obitelji i prijateljima o pravilnom načinu prehrane</p> <p>Provedba anketa o učinku provedenih edukacija te praćenje rezultata</p>
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Organizacije civilnih društava, Organizacije koje provode neformalno obrazovanje
Ciljne skupine	Srednje škole u Sisačko-moslavačkoj županiji, organizacije civilnih društava koje se bave tematikom mladih
Korisnici mjere	Učenici srednjih škola na području Sisačko-moslavačke županije, mladi u dobi 15 - 29 godina na području županije te njihove obitelji i prijatelji
Mehanizam provedbe (metodologija)	Educiranje o zdravom načinu prehrane kroz provođenje individualnog savjetovanja i grupnih radionica s mladima u sklopu redovne nastave u srednjim školama i redovnih aktivnosti organizacija civilnog društva i organizacija koje provode neformalno obrazovanje
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Educiranje kroz teorijska predavanja od strane educiranih i kompetentnih predavača u području zdravlja i promocije zdravog načina života te provođenje praktičnih radionica u sklopu kojih će mladi naučiti praviti zdrave obroke
Razdoblje provedbe	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, HZJZ, EU fondovi i resorna ministarstva
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	2020. - 2023. Broj provedenih anketa Broj angažiranih predavača o zdravom načinu prehrane Broj educiranih mladih koji će prenositi stečeno znanje ostalim mladima Broj održanih radionica i individualnih savjetovanja o zdravom načinu prehrane u srednjim školama i organizacijama civilnih društava
Naziv mjere	5.2. Prevencija nasilja kod mladih
Cilj i obrazloženje	Smanjenje nasilja među mladima te utjecanje na svijest mladih o oblicima i vrstama nasilja kroz provedbu edukacija o prevenciji nasilja i sigurnosti
Rezultat i razvojni učinak	Razvijeni programi edukacija vezani uz prepoznavanje vrsta nasilja te kreirane tehnike za preventivno djelovanje Uveden program edukacija o prevenciji nasilja u sve Srednje škole na području Sisačko-moslavačke županije

	<p>Provedene edukacije u okviru redovnih nastavnih predmeta Preneseno znanje i iskustva educiranih mladih na svoje vršnjake i neformalne ciljane skupine Povećan broj educiranih mladih ljudi o prevenciji nasilja i oblicima nasilja među mladima te smanjenje neverbalnog, verbalnog i internetskog nasilja među mladima</p>
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija, Srednje škole u Sisačko-moslavačkoj županiji, Ministarstvo unutarnjih poslova, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Centar za socijalnu skrb, organizacije civilnoga društva
Ciljne skupine	Srednje škole u Sisačko-moslavačkoj županiji, organizacije civilnoga društva, Hrvatski crveni križ
Korisnici mjere	Učenici srednjih škola na području Sisačko-moslavačke županije, mladi u dobi od 15 do 29 godina na području županije te njihove obitelji i prijatelji
Mehanizam provedbe (metodologija)	Educiranje mladih o vrstama i oblicima nasilja te preventivnim "tehnikama" za suzbijanje nasilja prvenstveno onog vršnjačkoga, provođenjem individualnih razgovora i grupnih edukacija s mladima u sklopu aktivnosti redovne nastave u srednjim školama u suradnji s ustanovama, institucijama i organizacijama civilnog društva koje u okviru svog djelovanja djeluju u području prevencije nasilja među mladima
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi i natječajni resornih ministarstva.
Razdoblje provedbe	2020. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Broj razvijenih programa edukacija Broj provedenih edukacija u srednjim školama Broj educiranih mladih ljudi o prevenciji nasilja
Naziv mjere	5.3. Prevencija ovisnosti kod mladih
Cilj i obrazloženje	Smanjiti stopu ovisnosti mladih u područjima ovisnosti droga/alkohol, novi mediji, kockanje i klađenje, kroz uspostavu sustava informiranja o navedenom
Rezultat i razvojni učinak	Povećanje sustava informiranja o problemima ovisnosti kroz redovno školstvo Razvijeni kulturno- zabavni i sportski program s ciljem prevencije ovisnosti Kreiranje sadržaja od strane mladih putem kojih prenose svoje naučeno znanje i informiraju svoje vršnjake i obitelj
Nositelji mjere	Sisačko-moslavačka županija
Ciljne skupine	Srednje škole u Sisačko-moslavačkoj županiji, organizacije civilnih društava
Korisnici mjere	Učenici srednjih škola na području Sisačko-moslavačke županije, mladi u dobi od 15 do 29 godina na području županije te njihove obitelji i prijatelji
Mehanizam provedbe (metodologija)	Educiranje mladih o vrstama ovisnosti, problemima i negativnim posljedicama koje one donose u sklopu aktivnosti redovne nastave

Mogući izvori
financijskih sredstava
za provedbu mjere
Razdoblje provedbe
Pokazatelji za
praćenje ostvarenja
mjere

i izvannastavnih aktivnosti. Podizanje svijesti o važnosti prevencije ovisnosti kod mladih kroz medije
Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi i natječaji resornih ministarstva
2020. - 2023.
Broj razvijenih programa
Broj kreiranih sadržaja

Naziv mjere

5.4. Zdravstvena zaštita mladih

Svrha

Povećanje svijesti o zdravlju i zdravstvenoj zaštiti, zdravstveno obrazovanje

Cilj i obrazloženje

Poboljšati reproduktivno zdravlje mladih
Prevenција spolno prenosivih bolesti
Poboljšanje mentalnog zdravlja
Poboljšanje općeg fizičkog zdravlja
Podizanje svijesti o rizičnim ponašanjima kod mladih
Poboljšanje životnih stilova mladih

Rezultat i razvojni
učinak

Kvalitetnije provođenje slobodnog vremena kod mladih
Edukacija i prevencija spolno prenosivih bolesti, prevencija adolescentskih trudnoća. Prepoznavanje i pružanje podrške mladima s psihološkim teškoćama. Razvijanje svijesti o važnosti zdravlja i samoodgovornosti u brizi za vlastito zdravlje. Poticanje na zdrave oblike ponašanja pri provođenju slobodnog vremena. Jačanje kompetencija na području zdravstvene pismenosti.

Nositelji mjere

Sisačko-moslavačka županija, domovi zdravlja, Medicinski fakultet, odjeli psihologije na različitim institucijama, organizacije civilnoga društva

Ciljne skupine
Korisnici mjere

Mladi u dobi od 14 do 29 godina
Roditelji, zdravstveni sustav, gospodarstvo, šira društvena zajednica

Mehanizam provedbe
(metodologija)

Osnivanje savjetovališta za reproduktivno zdravlje za mlade u domovima zdravlja
Osnivanje savjetovališta za psihološku podršku za mlade u okviru Centra za mlade
Poticanje na redovne zdravstvene kontrole i edukacija o prepoznavanju određenih zdravstvenih stanja te samopomoći
Doedukacija odgojno-obrazovnih djelatnika u školama u području mentalnog zdravlja mladih
Kampanja o podizanju svijesti o važnosti očuvanja i unapređenja zdravlja

Mogući izvori
financijskih sredstava
za provedbu mjere
Razdoblje provedbe
Pokazatelji za
praćenje ostvarenja
mjere

Proračun Sisačko-moslavačke županije, EU fondovi
2020. - 2023.
Broj korisnika savjetovališta i centra za podršku
Broj održanih edukacija
Doseg kampanje

Naziv mjere	5.5. Socijalno uključivanje ranjivih skupina mladih
Cilj i obrazloženje	Stvoriti jednake mogućnosti za mlade s invaliditetom i teškoćama u razvoju i ostale mlade u riziku od socijalne isključenosti
Rezultat i razvojni učinak	Povećana socijalna uključenost ranjivih skupina mladih u Sisačko-moslavačkoj županiji
Nositelji mjere	Udruge, javne ustanove, gradovi i županije
Ciljne skupine	Mlade osobe iz ranjivih skupina (osobe s invaliditetom, osobe s teškoćama u razvoju, mladi koji izlaze iz sustava socijalne skrbi, mladi bez odgovarajuće roditeljske skrbi, pripadnici nacionalnih manjina, azilanti, mladi, beskućnici, osobe s problemima ovisnosti, žrtve obiteljskog nasilja i ostale ranjive skupine)
Korisnici mjere	Mladi, lokalna zajednica
Mehanizam provedbe (metodologija)	Razvoj socijalnih usluga Osiguravanje usluge osobne asistencije za mlade s invaliditetom i/ili teškoćama u razvoju Širenje mreže socijalnih usluga u zajednici Osnivanje stambenih zajednica za mlade koji izlaze iz sustava socijalne skrbi Edukacija mladih osoba koje izlaze iz sustava socijalne skrbi za samostalan život Osiguravanje pomoćnika u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju Kampanje i promotivne aktivnosti za senzibilizaciju javnosti o socijalnom uključivanju ranjivih skupina mladih
Mogući izvori financijskih sredstava za provedbu mjere	Proračun Sisačko-moslavačke županije, proračuni jedinica lokalne samouprave, EU fondovi i natječaji resornih ministarstva
Razdoblje provedbe	2020. - 2023.
Pokazatelji za praćenje ostvarenja mjere	Razvijene ili unaprijeđene socijalne usluge Broj mladih korisnika usluge osobne asistencije Broj projekata za širenje mreže socijalnih usluga u zajednici u SMŽ Broj stambenih zajednica za mlade koji izlaze iz sustava socijalne skrbi Broj edukativnih aktivnosti za mlade osobe koje izlaze iz sustava socijalne skrbi za samostalan život Broj učenika s teškoćama u razvoju koji su dobili podršku pomoćnika u nastavi Broj provedenih kampanja i promotivnih aktivnosti za senzibilizaciju javnosti o socijalnom uključivanju ranjivih skupina mladih (uključujući broj medijskih objava, izrađenih brošura i priručnika, online objava, sudionika na javnim događanjima i sl.)

SAŽETAK STRATEŠKOG OKVIRA

P1. Obrazovanje i izobrazba mladih

- 1.1. Povezivanje obrazovanja s potrebama lokalnog gospodarstva
- 1.2. Informiranje mladih i roditelja o izboru zvanja i zanimanja
- 1.3. Unaprjeđenje obrazovne infrastrukture i dostupnosti obrazovanja
- 1.4. Jačanje neformalne edukacije u obrazovnim ustanovama
- 1.5. Poticanje osnivanja visokoobrazovnih institucija na području Sisačko-moslavačke županije

P2. Informiranje i uključivanje mladih u društvo

- 2.1. Unaprijediti kvalitetu rada s mladima
- 2.2. Poticati i osnaživati sudjelovanje mladih
- 2.3. Dostupnost i kvalitetan prijenos informacija mladima
- 2.4. Razvoj volonterstva mladih
- 2.5. Jačanje kapaciteta i uloge savjeta mladih

P3. Zapošljavanje i poduzetništvo mladih

- 3.1. Informiranje i izobrazba o mogućnostima zapošljavanja te poduzetništva mladih
- 3.2. Poticanje poduzetništva mladih
- 3.3. Potpora u financiranju mladih poduzetnika
- 3.4. Jačanje socijalnih vještina mladih zaposlenika i poslodavaca
- 3.5. Promocija poduzetništva mladih

P4. Poboljšanje kvalitete života mladih

- 4.1. Osnivanje županijskog Ureda za mlade
- 4.2. Poboljšanje uvjeta života mladih
  - 4.2. a) Stambena politika za mlade
  - 4.2. b) Egzistencijalna sigurnost i poboljšanje skrbi o djeci
- 4.3. Školski sport
- 4.4. Sportske i rekreativne aktivnosti mladih
- 4.5. Poboljšanje dostupnosti kulturnih i zabavnih sadržaja kroz centre za mlade te povećanje svijesti o održivom razvoju
- 4.6. Bolja prometna povezanost ruralnih područja

P5. Socijalna zaštita i zdravlje mladih

- 5.1. Zdrava prehrana za mlade
- 5.2. Prevenirana nasilja kod mladih
- 5.3. Prevenirana ovisnosti kod mladih
- 5.4. Zdravstvena zaštita mladih
- 5.5. Socijalno uključivanje ranjivih skupina mladih

POPIS TABLICA

Tablica 1: Broj djece upisane u osnovne škole na području grada Siska.....	6
Tablica 2: Nezaposlene osobe prema dobi i spolu u Sisačko-moslavačkoj županiji, stanje za godine 2013. - 2018. na dan 31. prosinca svake te godine.....	22
Tablica 3: Udio nezaposlenih mladih prema dobi (15 - 19, 20 - 24, 25 - 29, 15 - 24 i 15 - 29 godina) u razdoblju od 2013. do 2018. godine na području SMŽ	23
Tablica 4: Broj mladih novouključenih osoba prema dobi u Mjere aktivne politike zapošljavanja u SMŽ u 2017. i 2018. godini.....	24

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Kretanje nezaposlenih osoba prema dobi (15 - 29 godina) u razdoblju od 2013. do 2018. godine na području SMŽ.....	20
---	----